

Departament d'Història Moderna i Contemporània
Universitat Autònoma de Barcelona. Juliol de 2012

TESI DOCTORAL

Josep Roca i Roca.
Polític, periodista i escriptor republicà.
Els anys de joventut, 1848-1878.

Juli Colom i Bussot

Director: Dr. Pere Gabriel i Sirvent

CONFERENCIAS POLÍTICAS.

SOBRE LA CARTA MANIFEST D' EMILIO CASTELAR.

I.

ON que s'acosta 'l temps en que s'han de desllindar los camps, á que pertany cada hù dintre del nostre partit: com que l' eminent Castelar aixís ho va comprendre ja dias endarrera, al publicar sa memorable carta: com de avuy á demá tal vegada siguem cridats al terreno actiu de la política, LA CAMPANA DE GRACIA, que á mes de la sátira maneja la doctrina, 's veu en la precisió d'ocuparse una mica de lo que atany actualment al partit republicà democràtic federal á que pertany.

Ab tota la calma, ab tota la fredor que requereix l' assumptó s'ocuparà d' aixó; y si no pot ventilarlo en un dissapte, ab dos, en fi ab los que sigan necessaris.

Fora preàmbuls donchs y á l' obra.

Tots los partits polítichs tenen una idea primordial, tenen un fi, tenen una doctrina inamutable, exposan lo terreno en que volan plantejarla y 'ls medis de que desitjan válدرس pera lograrlo.

Aquesta idea es una idea absoluta, que no atmet transaccions, que no 's doblega, que no pot mistificarse, baix pena de la vida del partit que á tant s'atrexeixi: lo partit que mistifica la seva idea ó que olvida 'l seu fi, deixa d'esser.

Los absolutistas tenen per idea primordial, lo dret diví: la soberania de un home, de una familia sobre tots los homes, sobre totas las familias de la nació.

En aquesta idea absurda, reoyida ab lo esperit de l' estat moderna, que denigra 'ls pobles, quan mes l' inteligencia 'ls dignifica, cifran los absolutistas la bondat de son règimen.

L' imposan per la força: allà ahont troban obstacles, miran d' abatre'ls: alguns cops— y are succeheix—ni siquiera 'l martiri de la patria logra contenirlos. Tanta es la fè y la confiança que en aquesta idea tenen: es lo seu absolutisme.

Los constitucionals volen agermanar lo dret modern ab lo dret tradicional, principis antitètics que 's retxassan com lo foc y l' aygua, per lo que 's veu que lluny de produhir l' armonia, encenen una lluyta constant entre 'ls dos principis que tractan d' armonisar, lluyta en la qual pateixen l' un ó l' altre, alternativament, segons los cassos.

Aquest ideal irrealisable, que divideix en mil matissos lo camp monàrquich liberal, constitueix no obstant en son principi, un dret absolut, que per tots los medis tractan de imposar los que 'l professan.

Lo partit republicà té 'l seu absolutisme, té també la seva idea primordial, la que l'hi dona 'l ser y l' existència; lo que l' ha fet naixe y la que 'l fa viure.

L' absolutisme del partit republicà no es tant la fórmula com l' idea; no es tant la república com la democràcia.

Vol la república perque constituhint un poder amovible l' hi semblan mes factibles, mes naturals, mes lògicas, mes encarnadas en l' organisme polítich, las prácticas de la democràcia.

Lo partit republicà á dreta lley s' hauria de dir partit democràta, si no haguessen falsejat aquesta paraula, los que tant desgraciadament han tractat de plantejar la democràcia dintre de la monarquia.

Y s' hauria de dir democràta, perque no vol la democràcia per salvar la república; no vol l' idea per salvar la forma: sino lo forma per salvar l' idea, la república per salvar la democràcia.

La democràcia es en son concepte lo dret absolut, anterior y superior á tota lley: encarnat en l' humana naturalesa, propi de la dignitat del home, de sas aspiracions y de son destino sobre de la terra.

La democràcia es la llibertat, es l' us del dret y 'l compliment del respectiu deber: es á la conciencia humana lo que l' aliment es á son cos: no pot l' home prescindir d' ella, ni cohibirla en ningú, baix pena de cometre un crim ó de suicidarse.

Per mes que 'ns diguem republicans, per mes que 'ns diguem federals, avants que tot som democràtas: som republicans perque coneixem que la república es la forma lògica de la democràcia: nos dibem federals perque pensam que la federació bèn entesa es la forma lògica de la República: es á dir: tot per la democràcia qu' es l' idea primordial, que es lo nostre absolutisme: que es lo dret base y objecte de tots los nostres actes en l' òrdre polítich.

¿Qué 'n fariam, per exemple, de una república sola, si aquesta havia de ser una república de castas com la antigua de Venecia? ¿Qué 'n fariam del poder amovible si 'l dret de somórel legalment, no havia de ser repartit per un igual entre tots los ciutadans?

Y iqué 'n fariam de una federació sola si en lloch de assegurar per tot lo país la integritat democràtica, no havia de fer mes que rómprela odiosament en mil trossos, regneixent drets irritants y contraris á la democràcia en entitats ú organismes secundaris de la máquina política? ¿Qué 'n fariam per exemple de la federació, si al reconeixem l' autonomia de certas provincias ó de certs municipis, havia d' produhir en alguna de las primeras ó en algun dels segons l' unitat catòlica verbi-gracia, tant contraria al principi democràtic que regoneix é imposa la inviolabilitat de la conciencia humana?

Ah! una república y una federació aixís, lluny de ser los elements naturals á la democràcia, serian sos elements mes nocius, y no hi hauria democràta de cor, que al veure desapareixe en la forma lo fondo de sas aspiracions, no malehis mil vegadas sas preocupacions y sas torpesas.

Recórdi 's lo que acabem de dir: no s' olvidi la prioritat absoluta de la democràcia sobre la República y sobre la federació, y sobre tot, recórdis que mes de una vegada tindrem d' afermarnos en aquests mateixos principis en lo decurs de las nostras conferencias.

BATALLAPAS

La Diputació se ha declarat en contra del restabliment de las Esquádras de Catalunya. Com á liberals nos n' alegrém.

Los mossos de l' Esquádra lo dia que dispararen sobre 'l poble inofensu que passejava per la Bambla, desde 'l cantó del carrer Nou, aquell dia varen suicidarse, y 'ls morts no ressucitan.

La Fransa sembla que are tracta de protegirnos.

Moltas gracias, senyora, per tants d' obsequis.

Pero are casi bè, ja no la necessitem per res.

A Sant Jaume hi havia domassos, lo dia de las iluminacions.

Y darrera dels domassos ique hi havia?

¿Hi havia por, dolor ó goig?

No siguem tant curiosos, vsja!

Lo Poble, periódich de 'n Garcia Ruiz, diu que 'l triunfo de las nostras tropas en lo Nort significa 'l triunfo de la República sobre de la monarquia.

Aixó que ho diu lo Poble periódich, ho sent també lo poble espanyol.

AL TRIUNFO DE LA LLIBERTAT.

SONET.

Alenta, sacra llibertat, alenta,
escolta de tos fills los crits de gloris,
mira estesa á tos péus la infame escoria
que imposarnos volgué d' esclaus l' afronta.

Exèrcit liberal, qu' en lluyta creuenta
digne t' has fet de la immortal memoria,
cenyeix, cenyeix lo llor de la victoria
que ab goig la patria per ton front presenta.

Y tú, noble Bilbao generosa,
exemple al univers d' heróica fibra,
alsa ton cap contenta y orgullosa:
que al registrarne de la historia 'l llibre
avuy ta nova gloria esplendorosa,
diu: Per Bilbao fou Espanya libre.

TARAVILLA.

Detalls de la traició de la Alforja:

La casa de que 's valgueren los carlins pera entrar traïdorament á l' Alforja, era la de un capellá.

Després de tots los horrorosos exesos que cometeren, per por de que l' agafessin, aquest ministre de Dèu s' ajuntá ab las partidas.

La criatura que fusellaren los carlins havia comés un gran crim.

¿Qué no 'u saben?

Quan ells entraren á la població, lo baylet duya kèpis al cap.

¿Vaya un modo de provocarlos! ¿Qui no l' hi feya tréure?

Se dirá que 'l pobre baylet no mes tenia sis anys. Pero ¿quí l' h' fa tenir sis anys? ¿Qui no l' hi fa coneixe que son carlins?...

Ja están disposats los 50,000 uniformes pera la próxima reserva.

Y l' país ja té disposats també 'ls 50,000 homes que 'ls han de vestir, que no en vá se l' hi demana sanch y or, quan s' ha d' emplear en l' extermini dels mes odiosos de sos enemichs.

La promptitut ab que 's vá dur ausili á la vila de Molins de Rey, amenassada per en Mariano de la Coloma, déu omplir de confiar-se als pobles liberals y ferlos estar segurs, de que en un cas semblant, tróbinse allà ahont se trobin, no 'ls ha de faltar ajuda.

Ab aquesta confiança, y per acabar de una vegada las quadrillas de lladres que corran per Catalunya, bé seria que l' autoritat armés als pobles, que aquests com en l' altra guerra sabrian cumplir ab son deber.

Aquí á Catalunya gambarán los carlins tant com voldrán, fugint sempre de la persecució de las columnas, mentres tingan la confiança de que á la desgairada no 'ls ha de eixir un tercer á escarmentarlos.

Aquest tercer ha de ser en nostre concepte 'l poble armat!

S' ha descubert que al veure Prussia 'l creixement de la Fransa, tractava de móureli guerra altra vegada.

No 'u ha fet perque l' emperador estava malalt.

De modo que alló que deya Victor Hugo:—
La república es la pau, allà ahont hi ha rey ó emperador s' haurá de dir d' altre manera:

«La malaltia del emperador es la pau.»

En Carlets ha resultat continuar la lluyta. Com qu' ell, mentres se las clavan, fuig de las balas, es natural que prengui una resolució tant heróica.

Ell sab que qui no té vergonya es duenyo del mon, y á copia de no tenirne vol ser duenyo de l' Espanya; pero may passará de ser l' amo de un ramat de xays.

La columna de 'n Calleja s' explica!
Després de uns quants dias de perseguir

GUERRA SENS QUARTEL!

Encare hi ha qui 's recorda que las guerras s' acaban moltes vegades per medi de un conveni... Encare hi ha qui tractaria de aplicar aquest sistema a la guerra carlista!

Sembla impossible!
Un conveni!

¿Qué per ventura no 'l tenen sempre obert lo conveni en favor seu los partidaris del absolutisme? ¿Qué per ventura no tenen 'l medi de sometres a indult sempre que vulgan? ¿Hi ha hagut fins ara un carlista que se 'l hi haja negat l' indult may que l' haja sollicitat? Y donchs? ¿A qué parlar de convenis?...

Jo ja 'u veig: la idea de que s' acabi la guerra tò dos classes de partidaris; los que comprarian la pau, pero una pau ficticia, una pau de uns quants anys no mes, encare que fos al preu de la seva honra y de l' honra de la patria; y 'ls que voldrian lo conveni per recullirne las engrunas.

Son los primers aquells que al arrancalshi la nació las quotas del emprèstit, los hi arranca l' ànima: aquells que s' esborronan quan se 'ls demana un petit sacrifici, y 's queixan de que estiga paralisat lo comerç e inactiva l' industria: aquells que no veuen la patria mes enllà dels cristalls del aparador de la seva botiga, ó de la barana del seu escriptori, aquells sers egoistas, murmuradors, apàtics y descontents, que no saben coneixe que 'ls mals comuns y 'ls seus particulars principalment depenen de son mateix egoisme, de las sevas murmuracions, del seu descontento y de la seva apatia....

Y quin cas s' ha de fer del criteri de una gent tan curta de gambals?...

Son los segons los que encare anyoran lo caciquisme qu' exercian durant los últims temps del borbònisme, per pobles y ciutats.

¿Ah! si ells baix lo reynat de 'n Carlos ó del Alfonso poguèssin tornar a veure sobre España 'l domini del neo-catolicisme, lo reynat de las Sors Patrocini y dels Pares Clarets, ¿com s' esbravarian dels disgustos que ab las nostras expansions los han donat los liberals, desde l' any 68 ená! ¿Qué car que pagariam lo crim d' haber elevat al treballador al dret de ciutadà! ¿Qué car lo crim d' haverlos excluit del municipi, de las diputacions, de l' influencia que en totas parts exercian gracias á son predomini absolut!...

Ah! Prou dintre de poch temps quedarian pobladas las colonias de Filipinas y de Fernando Póo.

Y quin cas hem de fer del criteri de una gent malvada com aquesta?

Contesti 'l liberal de cor, y busqui ab la mateixa llanterna de Diógenes, si hi ha algú mes aquí, que pugadesitjar un conveni ab los que 'ns han assassinat, robat y omplert d' insults....

Un conveni! En 1840 va ferse 'l de Vergara y l' han e-queixat deu mil vegades.

En 1860, quan los fets de Sant Carlos de la Rápita los oncles del Terso van firmar la seva abdicació y 'ls seus descendents y 'ls seus partidaris l' han rompuda sempre que han pogut...

Ab una gent tant fèlsa y tant criminal y tant cinica, no hi ha altre medi d' arreglo que la boca dels canons y la punta de las bayonetas: contr' ells, ó bé la mort ó la victòria!...

Que per ventura no val res la sanch del poble? ¿Qué per ventura 'ls inmensos sacrificis que s' han fet fins ara, deuen servir al exercit, porque haja de regoneixe entre las sevas filias, als bandolers que sols ab lo robo y 'l pillatge, s' han cusit al bras los galons qu' ostentan, y han de servir al poble porque haja d' admetre eternament los insults d' aquesta gent villana y depravada?...

Fora, fora tota idea d' arreglo: las conquis-

tas del poble no poden tornar endarrera! Lo poble també es fanàtic: fanàtic de la llibertat: també 'l poble es absolutista; es absolutista per lo que toca als seus drets, y ¡entenguin tho aquella gent curta de vista que voldria que s' acabés la guerra! si la guerra hagués d' acabar-se en dany dels drets del poble, aquest no renunciaria may á recobrarlos, y tanta sanch ó mes de la que ha derramat fins ara per conquisarlos, derramaria en avent per obtenirlos novament.

Lo carlista es una mala herba que ha crescut en lo camp de nostra patria, y no hi ha altre medi que arrancar-la.

¿Qué 'n treuriam de segar l' agram, si quedantse enterrats los arrels, al poch temps tornaria á rebrotar ab mes ufana que avans?

Ah! Massa que 'u hem fet de contemporisar ab los carlins; massa temps que hem deixat sota de terra 'ls arrels de las intestinas discordias!...

Mes lo qu' es ara, seriam suicidas si no tractèssim d' acabar per medi de la forsa lo que ab la forsa s' ha comensat; si no miressem d' ofegar encare que siga dintre de un mar de sanch, una idea impia y botxornosa.

¡Guerra, guerra á mort al carlisme!
¡Y guerra, guerra també, als que en aquets moments parlin de un conveni impossible, absurdo y deshonorós!

BATAILLAS

Los carlins han fusellat prop de Gandesa á un tal Vidal, pèl delictè d' haver pertenescut á un dels batallons franchs de la provincia de Tarragona.

Pèls que han pertenescut á algun cos franch, hi ha entre 'ls carlins la pena de mort.

Pèls que han pertenescut á alguna de las partidas carlistas, hi ha sempre entre 'ls liberals la gracia d' indult.

Estudihem aquets contrastes, y deixémnos tapar d' ulls porque 'ns fusellin.

Diuen que 'ls alfonsins ajudant als conservadors enemichs de la República, ja tornan ab la deria de un govern nacional sense nom, sense lema ni bandera....

Tothom se creuria en vista d' aixó que no defensan res, es dir que defensan lo vuyt.

Pues no senyor, defensan la patria estomacal, l' arrós, la poma, 'l presupuesto, lo dret d' acabar d' escurar los ossos de la pobre España.

Fora farsants y ¡Viva la República!

Lo dia de tocar al eluya, tot eran descargas pèls terrats de Barcelona.

Lo mes notable es que 'ls disparos en sa majoria 's feyan ab bala.

Aquest modo de fusellar al próxim, encare Jesucrist no resucita, fa molt carlí.

Nosaltres hauriam volgut veure com aquest entusiasmisme catòlich s' apagava als calabossos de ca-la Ciutat.

Al passar un convoy de ferits pèls carrers de Santandèr, una dona exclamà:—La llástima es que n' hi haja tant poch!

Sentir aquest rasgo de cinisme y tirárseli 'l poble á sobre, vá ser tot hí.

De segur que aquella dona es catòlica, apostòlica y romana y vá á confessar cada diumenje.

—Miren los federales! diuen alguns, al veure la traicció del ex-ministre Anrich...

Los federales? podém dir nosaltres: no, aixó no son los federales, son los carlins. ¿No con-

fessa l' Anrich mateix qu' era carlí? Y donchs?

Lo dia en que un correigionari nostre 's fiqui entre 'ls carlins y 'ls fassa una traicció per fer triunfar la federal, tindrán rahó de dir qu' entre 'l nostre partit hi ha traidors.

Per ço si no tenim l' An ich per correigionari, tampoch hi tenim á n' en Posas ni á n' en Caletrus ni tanta altres que havent sigut carlins, avuy se la pintan de federales.

Se diu que contra las trinxeras dels carlins de Abanto sino hi basta l' atach, porque com rapufos s' están enterrats en ellas, sens respondre al foch de nostre exercit, hi haurá necessitat d' emplenar las minas.

Si aixis succeheix, serán las trinxeras lo millor trinxadore d' aqueixos salvatjes.

Si hi ha cel, y després de morts hém de donar compte á Deu de las nostras culpas, no voldriam pas ser d' aquest personatge bufo en sos principis y en sas postrimerias sanguinari, que l' hi diuen Carlos VII.

Abusant del nom de Deu está destrossant á la Patria y assassinant al floret mes triat de la seva joventut.

Las llagrimas de tants pares, de tants germanas y de tants promesas han de caure sobre de la seva conciencia, barrejadas ab la sanch de tants victimas, com un diluvi, fins anegarlo y donarli per mort la vida mes terrible, los tormentos atrossos del remordiment.

Se 'ns diu en una atenta carta, que 'l dia vuyt d' abril los pobres municipals encare estavan condemnats á celebrar vulgas que no 'ls dejunis de la senmana Santa.

Com se coneix que 'l senyor Rius y Tauler no te de passar lo sant dia ab deu ralets diaris.

Oh y lo mes notable que 'ns diuen, es que 'ls sous grossos tots s' han pagat al corrent....

Ja fan bè 'ls senyors de ca la Ciutat de no volerse dir ni siquiera republicans... Com que son tant poch demócratas!...

¡Qué brillantíssim fou en l' acció del 27 lo comportament del batalló de marina!

Siscents dinou homes ab 21 gefes y oficials entran en foch: se 'ls diu que avansin y avansin: cau sobre d' ells un ruixat de balas, y aquells reclutas que esperimentan per primera vegada 'l poder de la pólvora enemiga, segueixen avant, avant sempre.

Deixan 'l camí cubert de morts y de ferits; pero al últim queda seva la trinxera senyalada.

Los 619 homes s' han tornat 251: los 21 oficials no mes que cinch; pero seva es la victòria y seva es també l' admiració y la gratitud de la patria.

Gloria, gloria eterna als valents soldats del batalló de marina!

Sembla que 'l nou capitá general Sr. Serrano Bedoya ha consultat als senyors que fan de diputats provincials sobre la conveniencia de restablir novament lo cos de Mossos de l' Esquadra.

Estarém alerta á veure lo que fan en Soler y Matas y altres personas, avuy diputats provincials d' ordre canyisca, y un dia membres de la Junta revolucionaria, que ab general aplauso va declarar disolt lo Cos de Mossos.

Respecte al capitá general, aplaudim que d' aquest modo 's tregui 'l mort de sobre, en un acte que pot crearli ó emanciparli moltíssimas simpatias.

Las personas que han vist de la vora la partida de 'n Saballs, aseguran qu' entre 'ls seus individuos molts n' hi há que van vestits de mossos de l' Esquadra.

N' hi ha que anyadeixen que son alts y ben plantats, que duhen patillas y que no deixan de semblarse moltíssim en l' aspecte y en las maneras, als que en 1868 van ser abolits, ab gran alegria dels liberals.

Acabem de rebre una atenta comunicació de la Societat coral de Euterpe y de gran número de artistes amichs y admiradors del músich poeta Joseph A. Clavé, invitantnos pera que obrim una llista de suscripció al objecte de erigirli un artístich monument que perpetui la memoria del digoisim patri. Ho fem molt gustosos y desde avuy queda oberta la llista de suscripció en la que se admeterá tota quantitat per petita que sia. En la semana próxima comensarem a publicar lo nom dels suscriptors y esperem que los catalans sabrán aprofitar aquesta ocasió pera demostrar las moltras y justas simpatias que s' habia conquistat en vida lo inspirat compositor.

OPORTUNITATS.

A pocs dias la *Gaceta* publicava un decret importantíssim.

Tothom qui tinga amor a l'idea republicana l' haurá llegit ó bé n' haurá sentit parlar.

Era un decret que no solzament confirmava l' existencia de la República, sino que de fet establia ab carácter definitiu aquesta forma de govern.

Lo decret de que parlem conferia al Duch de la Torre la presidencia del Poder executiu de la República.

De manera que ni 'ls esforços dels alfonsins oberts com la boca de un abisme, ni las habilitats dels que aparentant voler conservar l'interinitat, tendian únicament a parar una ratera per fer tragar mes tart ó mes dejora a la pobre Espanya al colegial de Viena, han pogut prevaleixe a la corrent de la lógica, qu' es sempre mes inflexible que 'l voler dels homes.

Ja 'ns sembla que algun federal de cor, de la fusta d' aquells que tants n' hi há en nostre partit, al veure las cosas tal com están, dirá sense reflexionar: — República y Serrano president... *pastorada!*

Pero com que tot lo del mon mereix meditar-se, com que la primera impressió no es sempre la mes apropósit pera ser seguida a ulls cluchs y deixant en vaga a l' enteniment, de aquí que nosaltres dignem: — República y Serrano president... *qué significa?*

Anémho a veure.

Ningú negará que al tres de Janer va caure desobre de nosaltres un cop, tant mes terrible, quan mes l' havian provocat ab las nostras torpesas, ab los nostres errors, ab lo nostre esperit suicida.

La preséncia de unas quantas companyias de tropa bastaren perque l' Asamblea, aquest fill de la Soberania nacional que de tal modo s' havia olvidat de sa mare, aquest fill despicat, capritxós, y malaltís, abandonés ab lo cap baix, la vergonya a la cara y no sabém si l' arrepentiment al cor, lo puesto d' honor que 'l país l' hi havia confiat y de que ell s' havia fet indigne.

Ahí si 'ls vencedors d' aquella jornada haguessen volgut, tant era lo aniquilat de l' esperit del poble, que no 'ls hauria costat mes que declararho, pera sentar en lo trono al fill de l' última dels Borbons.

Y a pesar de tot no van ferho.

No van ferho ¿per qué?

Posat lector en lo lloch d' ells. Gira los ulls endarrera y recapacita.

Tú haurás com ells fet una revolució antidinástica; tú, per mes que siga en bè del país, haurás trencat la paraula de fidelitat dada a una reia, pronunciant contra d' ella las forsas a ta lealtat encomenadas; tu haurás sigut en concepte de la dinastia destronada un fill rebelde; y confesémho! danys com aquests no 'ls olvida l' home y menos las olvida 'l rey,

que 's créu superior als homes é investit pèl mateix Déu per representar la seva missió.

Y aquests danys que no s' olvidan y que per mes que 's vulga, no poden olvidarse perque 'ls que haurán permanescut fiels en la desgracia voldrán sempre la primacia de la seva fidelitat, no 's reparan pas per medi del arrepentiment, ni pagant los agravis inferits als favors tals que toroia las cosas al seu ser y estat.

Si aixó es cert, com ho es i que farías tu lector? ¿T' arrepentirías de lo fet? ¿Tornarías lo trono a la dinastia destronada pera rebre com a la millor recompensa possible que 't deixessin arreconat ab lo cap baix com donant gracias per tanta misericordia?

Si aixis ho fesses serías un tonto dels mes tous que hi haja, y com que 'ls que en aquest cas se troban podran serho tot menos tontos, vet' aquí esplicat perque 'l seu interés los imposa fatalment la adopció de la forma republicana.

Are algun altre federal de cor dirá: — Pero que podrá ser la República gobernada per uns homes que may han sigut republicans?

Ja 'u sabém prou: no será 'l nostre ideal, no será la práctica pura de nostres drets, no será de segur lo que nosaltres desijém; pero será una barrera formidable contra la restauració de la monarquia, será la llanxeta que entre mitj de las onadas tempestuosas nos durá a port, a pesar de que nostra impericia hagués produhit lo naufragi de aquell gran vaixell anomenat república democrática federal.

Y qui sab! Potser lo temps que passém en l' amargura del tránsit nos regeneri d' aquelles faltas que semblavan estar encarnadas en lo nostre ser.

Qui sab! Potser ab aquest ensaig de república dut a terme per gent no republicana, pero sotmesos a la per ells dura necessitat de dirsho, converteixi als utopistas en homes práctichs, als homes d' ideas abstractas, en homes de ideas y de fets al mateix temps.

Qui sab! Potser conseguim lo que 'ns ha faltat fins arc, la existencia dintre del camp republicá, de una fracció conservadora dintre de la República, especie de fré posat a las aspiracions dels mes ridiculs, destinat com succeheix a Inglaterra, no a deturar la marcha del progrés, ni a recular un pam de lo que s' ha adelantat, sino a regularisar los nostres passos a donar stabilitat a las reformas qu' empenquem, y a fer que 'ls fruits dels nostres sacrificis pogan madurar pèl seu mateix natural y pèl seu mateix natural treure llavor, y no com are quedar exposats a caure violentment del arbre, estérils, verts é insípits.

De tots modos nosaltres que després del 3 de Janer cayguerem abatuts y ab l' esma perduda, no podém menos que rebre com un regalo la declaració republicana del actual poder.

Si 'ls que no volen governar mes que per viure, lamentan que hi haja república sense pressupost per ells, lo poble que aspira a realisar desinteressadament son ideal, no tèm mes qu' esperar ab confiança y treballar per regenerarse, donant gracias a qui las mereixi, de que en lo naufragi de Janer, s' haja salvat l' idea y de que 'l *tiñeron de la monarquia* no s' haja tragat als tripulants.

BATALLAS

L' Ajuntament, la Diputació y 'ls vehins de Madrid davant dels aconteixements del Nort, moguts per un idéntich ressort d' entussiasme s' apressuran a oferir al govern desfilas, venas, matalassos, diners y tot lo menester en

favor dels tristos ferits defensors de la República contra l' absolutisme.

¿No sería ja hora de que aquí també 's fassés alguna cosa?

S' ha rebut una horrorosa carta de Tolosa. Una pobre dona que arrastrada per la miseria eixi de la població, trobantse aquesta bloquejada pèls carlins, va ser cremada de 'n viu en viu.

Los voluntaris sortiren a recollir las sevas cendras y davant del espectacle que oferia aquell cos carbonisat, digué l' oficial que 'ls manava:

— «Ja 'u veyeu minyons, aixó farian ab nosaltres y ab totes nostras familias...»

— Un viva a la república sorti del fondo del cor d' aquells valents.

Fa molts dias que 's vé mormurant los noms de importants poblacions que se assegura deihen entregarse als carlins. Aixó que bé pot ser veritat y que deu fer que estiguém alerta, pot se també la villana arma dels carlins de dins, de las llecas, pera fer mes terrible la emigració lliberal de importants vilas y mes facilis. *Atense* bé los simulacres de defensa cuant sian atacadas, posant a cubert la responsabilitat de alguns ajuntaments. Per avuy no dihém res més.

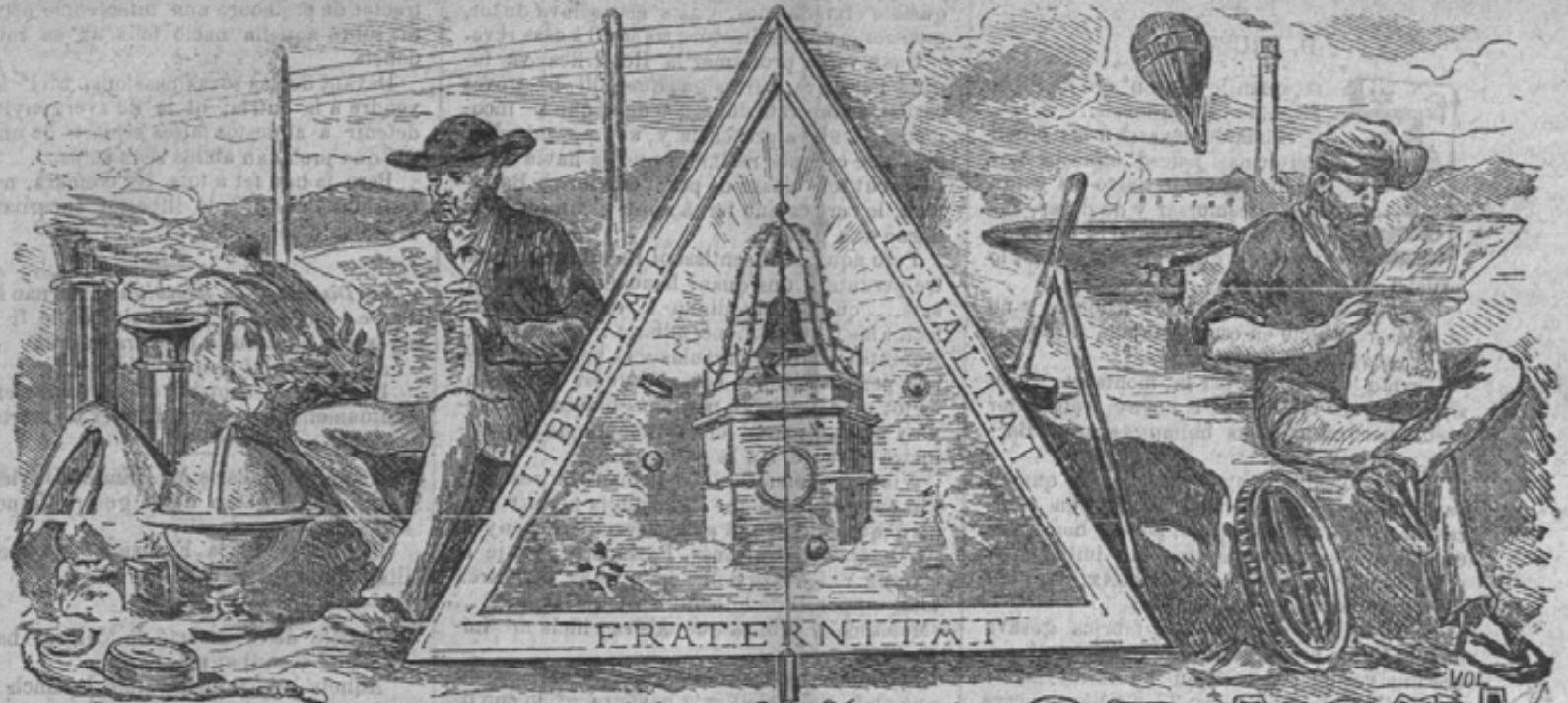
Los nobles de Portugal; es a dir nobles, aquells que firman Exmo. Sr.; Baró de, Marqués etc., estan promovent suscripciones pera reunir fondos ab que ausiliar a los ferits carlins de Espanya que defensen tot lo qu' ells diuen. Aquella gent tant noble, han pensat que los lliberals no som fills de pares, y sols buscan medis de aniquilarnos y destruirnos! Y aixó ho fan a ciencia y paciencia dels nostres representants! Y aixó ho anuncian los nostres periódichs y aixó pera nosaltres son los grans medis pera fomentar la guerra. Nosaltres despreciam las armas de que 's valen los carlins de tot lo mon; pero voldríam que 'l president de la República fes entendre als molt cristians, catélichs apostólichs portugueses, que aquí ho sabém perdre tot, menos la llibertat.

En Austria fan las senyoras lo mateix que 'n Portugal, en Fransa igualment de modo que no apart sino que la guerra civil de Espanya, ho sia de tota Europa: hi ho es; pero ab sorpresa veyem que a las propagandas absolutistas no responan las lliberals. Recordém a tots aquell ditxo, con vegis la barba del teu amich cremá... Déu vulga que als lliberals Portuguesos, Francesos y Alemanys no 'ls passi lo d' Espanya que casi bé ho mereixerian per son indiferentisme.

Noticias del Nort diuen que han sigut tant grans los insults rebuts pèls valents presoners del Desert y de Portugaleta, que fins una dona de una punyalada matá a un pobre soldat del regiment de Zaragoza.

¡Ah! si nosaltres tractéssim als carlins com ells tractan als pobres lliberals, potser s' hi mirarian una mica a cometre semblants salvatjadas!

Los ciutadans de S. Sadurn de Noya, acaban de donar una prova de que quant un poble vol se 'n riu de tot. Lo célebre Mariano de la Coloma, *allo* que ni home 's pot dí per que lo que distingeix al home de las bestias es la paraula y ell no 'n té, s' havia proposat junt ab los seus, que 's pot contá lo que serán en vista de que los valens fills de S. Sadurní despressiaban sas órdres, apoderarse de tots los que sortissin per aná al treball, ¡infame! Aixis ho féu y a la vista del poble se 'n emportá 16 homes ab intencions, poden pensar quinas aquestas serian, pero los de dins ho veuhem, y sens pararse en cálculs ni nombrar juntas ni comissions que las mes vegadas no

LA CAMPANA DE GRACIA

UN CASAMENT FET PER FORSA.

Durará fins.... que s' acabi.

LO DIA DELS MORTS.

Las campanas brandan: ab son timbre llas-timer ompliu l'espai: recordan las familias que es avuy lo dia dels qui no existeixen— que per lo vist no tots los dias son bons pera recordarho—y al trobar un vuyt en lo seu seno, si'l difunt va deixarlos una bona herencia, fan cap a las botigas ahont se venen coronas funebres y pensamientos monstruosos.

Després de haverse fet un bon tip de panallets y de castanyas, aquests recorts tenen un aspecte solemníssim.

Lo passeig del cementiri 's véu aquell dia mes concorregut que'l passeig de Gracia. La gent lluida hi rumbeja'l garbo: mes de un pollo hi busca un casament que'l torni de mort a vida: y no hi falta tampoch un qu'altre pillastre desitjós de desenterrar, si pot, mitja dotzeneta de rellotjes. ¡Ja 'u veuhen! Lo qui mes ó'l qui menos acut a la cita que al poble barceloní dona cad' any la moda en lo cementiri, animat dels pensaments mes tétrichs.

¡Y pensar que tota aquella qua de gent bellugadissa y abigarrada, que s'arrastra com una serp, desde la plassa del Comerç fins al cementiri, vindrá un dia que inmóvil, freda, erta, encaixonada, será duta al lloch ahont avuy se dirigeix per sos própis passos!

A mí m'agrada un cementiri, quan es sol: m'agrada passejar-me per aquells carrers de ninxos, rectes y uniformes com la mateixa mort, y no sentir altre remor que'l cruixit de l'arena dessota dels meus passos: m'agrada divagar per la mansió dels difunts sense trobarhi un sér que respiri, ni sentir mes que'l alé gelat de una borrasca, regolfant per las tombas: llavors trobo caràcter en un cementiri, llavors me reconcentro en mí mateix y medeixo las misérias de la vida ab lo raser inflexible de la mort.

Lo rich y'l pobre callan: si la suntuositat de la tomba del primer ó la fossa comuna espresan qu'encare hi queda un resto de diferéncias socials, la consideració de que cap dels allí enterrats té de despertar-se a disputarsela, fa pensar qu'encars que tart, vé un dia que la igualtat se realisa.

Pero un cementiri plé de gent de totes las edats y de totes las fortunes, corrent per aquelles amplas avingudas, ab la mirada divagant desde la cara dels que passejan als ninxos adornats de coronas y de llantietas, un cementiri ahont desdenyosament se freguin ab lo cotze lo rich capitalista y'l pobre obrer, la dama espléndidament vestida ab la costurera ó la treballadora de fabrica, un cementiri plé de vida, de moviment, ab totes las preocupacions socials vivint y alentant, es un contrasentit que no'l resisteixo.

Aixís es que quan arriba un dia com lo dels Morts, per compte de anárme'n cap allá ahont la gent se sent atréta, prefereixo retirar-me a un siti solitari, y allá reconcentrar-me en mí mateix y evocar lo recort dels que ja no existeixen.

¡Qué tristos son los d'aquest any!
Per tot sepulcre un camp desolat, jauhen a centenars los defensors de la llibertat, sacrificats a la insaciabile feresa del mónstruo del absolutisme. Los uns correnen a la lluyta per un impuls de ódi contra las negras y estóldas idees: los altres arrancats del seno de la familia: uns y altres han pagat lo seu tribut en los altars de la patria... ¡Y'ls seus butxins? «Non raggionem di lor.»

L'imaginació, aquest impalpable é invisible ancell d'alas lleugeras que tantas cosas véu y tantas cosas palpa, me transperta de cop davant de un pilot inmens de periódichs mitj esborrats, pilot que té la forma de sepulcre. Davant n'hi ha un en forma de lápida, y escrita en ell, ab lletas rojas que qualsevol diria procedeixen del lliap de un fiscal d'imprenta, la següent inscripció:

«AQUI JAU LA LLIBERTAT DE LA PREMSA.»

Mes avall un'altra fossa, damunt de la qual

ni tant sols hi creix un'herba. ¡Qué diu la lápida! Llegimla:

«Lo dret de reunió descansa aquí: no es mort, per lo mateix, que 'ls cuchs s'han reunit per menjar-se'l.»

Al costat d'aquesta, un'altra lápida.

«Lo dret de associació s'associa ab la terra que se l'assimila.»

Mes avall un'altra tomba; pero oberta. A dintre no hi ha res: ¡si haurém de creure en resurreccions!.. ¡Qué hi jeya a dintre?

«Aquí hi jau una transferéncia de dos milions...»

«Los difunts que no tenen vergonya ressucitan.»

Y de tombas aixís la imaginació 'n mostra a dotzenas. Trayémne d'ella la vista ab horror y girémne la cara ab vergonya.

Sóls una tomba hi ha que fassa per nosaltres: es la de la nostra estimada.

Dessobre d'ella volém anarhi a dar, no una corona, que no pot atmetre semblant símbol, sino una llágrima ardenta, una gota de sanch, de la que al recort de sa existéncia, bull encare en las nostras venas.

Res hi fa, estimada nostra, res hi fa, que alguns malvats sens pietat t'agarrotessin y tractessin de deshonrarte als ulls del mon, vestinte per befa l'espallifat vestit de la bagassa, en lloch del túnich pur com la néu y'l manto vermell com la grana ab que nosaltres t'adornarem: tú sempre reynarás en lo nostre cor: tú sempre viurás en ell, per mes que hi haja ja, qui 't tingui per difunta, y si despertarás ó no despertarás, sols Déu que ressucitava als Llatzers pot saberho.

P. K.

¡Vejin lo que son las cosas!

Lo primer dia del jubileo, surtir la professó y posarse a ploure, vá ser obra de un instant, y plegarse aquesta y sortir 'l sol vá ser la mateixa cosa.

Si per una casualitat arriba a succehir'l revés, lo marqués de casa Brusí hauria fet ell sol mes bolados que tots los adroguers de Barcelona plegats.

A Granollers s'ha indultat un alféres carlista de nació turch.

Lo lemad' aquest alféres devia ser: «Alá, Patria y Rey.»

Robos a Barcelona y robos a fora: en aixó 's resameix la crónica de la senmana.

Are 's convenserán de que 'ls carlins ván de baixa: molts d'ells tornan al seu primitiu ofici.

Lo partit republicá per boca del ministre de la Governació es considerat com un partit ilegal, incompatible ab l'actual estat de cosas y per lo tant privat de reunir-se, de associarse, y per lo mateix de acudir a las urnas y fer sortir als seus diputats.

Bè diu lo ditxo:—D'arbre caygut tothom ne fá llenya.

¡Anirém al retraiment? ¡Anirém a las urnas? Veus aquí dugas preguntas que se'ns dirigeixen molt sovint per amichs nostres antics y bons.

Nos sembla que l'actual ministre de la Governació ha respost per nosaltres.

Lo partit republicá pot donarli las gracias de que l'haja unit en una qüestió de conducta que amenassava dividirlo.

Preguntava un:

—¡Perqué servirán las còrts próximas a elegrise?

—Ay, ay: per fer la lley, responia un altre.

—¡Com m'explica donchs que avants de que la lley existeixi hi haja ja un partit qu'es ilegal? Podia haverhi geperuts avants de inventarse la moda dels geps?

—Créguim a mí, no s'hi encaparri.

En Mendiry ha entrat a Fransa, perseguit pels seus mateixos ab l'adverténcia de que si 'l pescan, l'espavilan.

Qui sembra vents, recull tempestats.

Qui sembra carlins, recull bolets.

Hem rebut una carta de un católich que diu:

—Es una llástima que 's vaja pèl carrer dihent lo rosari! L'iglesia es un lloch mes recullit y mes propi. Pel carrer no hi ha altra cosa que objectes de distracció. L'espectacle escita la curiositat mes que la devoció, y té la desventatje de fer renegar als impios, que, com tots sabem, abundan molt en los nostres temps. Alguns pecadors podrán guanyar bonament lo jubileo; pero serán molts mes los que ab la befa que farán de la cosa, s'enfonzarán mes y mes en l'abisme del infern.»

Per mes que sembli impossible, hi ha un católich que ha escrit las anteriors ratllas.

Los moderats cenaturan al ministre de la Governació per haver declarat ilegal al partit republicá.

¡Y no s'enterneixen, davant de aquesta defensa tant amistosa?

—Pobre pollastre, deya 'l llop a la guinéu, per veure si la guinéu se conmovia y 'l deixava, per arreplegarlo ell.

L'Ajuntament acaba de aprobar un empréstit de 15 milions de rals per acabá 'l Parch.

Barcelona té 300,000 habitants. Dividits los 15 milions per ells, tocan 500 rals a cada hù.

Ja 'u veuhen, cada barceloní será propietari del Parch, per valor de 25 duros.

Diu que las forsas del govern, que operan en l'alta montanya, 's crusan continuament.

Lo bó fora que continuament cruceixen la cara de la carlinalla.

EPITAFIS.

Un sepulcre es aqueix front, lo front del Terso, senyors: a dintre hi hatot un mon de maldats, de crims y horrors.

Jau aquí donya Ramona que ab un ministre visqué —¡Que l'hi era filla ó muller?... —Ca: res d'aixó, majordona.

Perseguit de un brigadié morí un dels germans Tristany de tant de cuchs que tingué: han passat molts anys y panya y miréulo, encare 'n té.

Dintre eix marmol sepulcral, jau un carlí criminal que per fi s'ha presentat... —¡Al Omnipotent?... vritat? —No senyors: al general.

Un jugador dels mes forts aquí dorm y no 's coneix: que sabent als altres morts no 's sapiga alséll mateix.

Un célebre sagastí enterrat ne jau aquí: tingué tant pura conciencia, que no pogué digerir una enorme transferéncia.

Jau aquí l'ossera vella d'Adam lo nostre papá: no li cridéu a l'orella.

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ UNA BATALLADA CADA SEMANA.

SE VEN A 2 CUARTOS PER TOT ARREU.

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MITJ, 20.

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MITJ, 20.

La lámina que teniam preparada per aquest número, ha sofert una caiguda de resultas de una relliscada.... ¡Res alló que diuen: tot bon caball ensopega. No tenim de que echar mano, aquí va aquesta:

!!! PRESENTE !!!

LO NAS.

Totas las cosas del mon, animadas é inanimadas, se descomponen en parts, y cada una d' aquestas té devegadas tanta ó mes importancia que 'l tot.

Aixó que acabo de sentir es innegable y casi palpable á primera vista; tant innegable, com dos y dos fan quatre y tant palpable, com un d' aquells *inglesos* que may se volen convenir de que las sévas visitas son sempre inoportunas.

Aprofitant, donchs l' ocasió que aquests senyors me deixan libre, y seguint al peu de la lletra lo sabut adagi que diu: *Cuando el español canta, ó rabia ó no tiene blanca*, sens escoltar á algú que per lo baix dirá:—«Ja ha arribat tropa ó lo convoy ja es aquí.»—los hi parlaré un moment d' alguna cosa que no 'ns comprometí, sens allargarnos massa.

—¡Oidol (malo; lo senyor fiscal arrufa 'l nas.)

***

Vejin lo que son las cosas. Sens pensar, la frase 'ns ha pertat al assumpto.

Vull parlarlos del nas. D' aquesta part del tot anomenat home, sempre que l' home hi siga tot, que sens esforços mica, vé á probar de cop y volta lo axioma ab que comensa aquest article.

Lo nas es una de las parts mes esenciales de la persona. Es un dels cinch sentits.

¿Sense nas qué fora 'l sér format á imatge de Déu? Seria lo mateix que una novela que hi faltessin sis ó set entregas del mitj, com una campana sense batall ó com unas botinas sense talons.

Lo nas constitueix lo principal adorno del home y de la dona també. Una cara sense nas, fora un disbarat de la naturalesa.

Un home borni anirà per tot y ningú 'l notará; pero una persona sense aquesta part sobresalient á totas las altras (de la cara), será sempre objecte de estranyesa y de brometa.

Los ulls son necessaris, las orellas precisas, la boca indispensable... mes ¡lo nas! lo nas está per sobre de totas aquestas cosas; y per xó en aquest exámen l' hi dem la nota de sobresalient.

Avants que 'ls ulls nos donguin la forma, lo nas ja 'ns ha donat l' idea; es com en las bellas arts lo dibuix ó la pintura y la poesia ó la música. Las últimas concebeixen, las primeras realisan. Lo nas es lo poeta; los ulls, los actors.

Lo mateix que la poesia que té moltas formas y un sol fi, es lo nas.

Y á mes de tot, té tanta influencia sobre las cosas de la vida! ¡es tant indispensable á las mes petites necessitats!

Un cuiner, que distret de la seva obligació, passi un rato lluny del seu departament, fent bromets ab la criada, lo nas li destorba de repent la conquesta empresa, avisantlo que lo estofat se li agafa, que 'l xavo de safrá 's crema, ó que alguna brasa de carbó li fuma la vianda.

Un sabí curt de vista, sense nas, no podria traslladar al paper la seva ciencia, porque l' hi faltaria 'l puntal ahont apoyar las ulleras.

Un elegant no podria portar los lentes que tant alt proclaman la seva fatuitat.

Y en fi, per acabar, respecte á la influencia del nas sobre l' individu, veurán que un home bebedor té 'l nas vermell y afillat, y transparent lo tisich y débil.

Tothom sab lo que 's diu del que té bon nas, y fins per Pasqua l' influjo del nas fa reunir á tot un poble fora de la ciutat porque las collas dels *zatos* (nassos curts, petits ó aplastats) retornan de la romeria que emprenen tots los anys á San Mus.

A mes d' aixó ¡hi ha res mes bonich, mes hermós en la dona que un nas ben fet, rosat, etc.?

—¡Quin nasset mes bufó té falana! Me 'l menjaria á petons?

Ka tot lo que 's pot dir del nas.

***

Lo Sr. Fiscal arrufa 'l nas!
Comprenguin lo gran significat, la trascendencia d' aqueix fet. Segurament lo escrit que

judja l' empleat, enclou un perill per l' ordre del Estat. Una caygada de ministeri; una revolució; un insult á la primera persona del regne; un concepte que pot portar un conflicte universal? una paraula que ignoscentament se li ha escapat al periodista y que pot ser causa de incalculables desgracias; una noticia massa certa, etc. etc? Ja veuen, donchs, com ab una petita contracció de nas, s' esguerra en un moment lo porvenir de milions de sers; les una ganyota que á molts farà riure pero que en certas ocasions espanta!

¡Qui sab lo que pot venir darrera d' un arrufament de nas! La multa, lo deportament, fins la pena de mort!

En altres ocasions, sentirán á algú que parla, crida, esbalota y—¡A qué tréu nas tot aixó? dirán vostés; demostrant que no ho entenen ó que aquell home s' exalta sense motiu.

No treguin lo nas á la finestra, es á dir, hi ha perill.

Y lo nas en tot pren part, per tot surt y per tot representa un paper important.

Si algú té 'l cap carregat, aspira pèl nas lo rapé y 's desahoga.

Lo constipat, pèl nas treu lo nas.

Un nas postis sobre 'l nas natural, fa que passém set ó vuit dias fent lo ximple pèl carers vestits de modos estranyas.

Y en fi, com no vull que 'm digan que per tot fico 'l nas, deixant á part que jo puch ser célebre per medi del nas com Fernando VII y Napoleon III que 'l tenian molt gros, ó lo xato del Born, lo xato del Encant ó lo xato del carer Vermell, que com denota 'l mot, lo tenian petit, faig punt á la qüestió que m' ha ocupat, demanant perdó als senyors lectors, que creyentse trobar altra sustancia en aqueix article, se quedín ab un pam de nas.

ANTON DELS ASES.

L' última hora dels periódichs locals nos anuncia que ha sigut prés lo poble de Cantavieja, fenthi dos mil presoners carlins.

Esperém que aquesta no será l' única victoria de las armas liberals, y que aquesta fuga de estomac al enemich de la civilizació, durará fins haverne lograt son extermini.

Vels'hi aquí dos telégramas publicats en lo Brusi de dimecrés á la tarde que no 'ls entench:

Primer: «Sols quatre batallons carlistas han passat l' Ebro, etc. etc.»

Segon: «Dorregaray ab catorze batallons que componen casi bé totas las forsas carlistas d' Aragó y Valencia, ha crusat rápidamente lo ferro-carril de Huesca á Lleyda, entre las estacions de Tardienta y Selgua, etc., etc.»

Ara bé, senyor marqués de Casa Brusi, ¿son quatre ó catorze?

L' ordre d' embarch de béns y de desterro contra 'ls carcas, está ja posada en vigor, y s' assegura que aquesta mateixa senmana eixirán de Madrid 2 mil ojalateros.

¡Ansia y garrotada de cego! que encare que quan nosaltres voliam alzar lo bras per ferho, 'ls d' are 'ns criticavan, lo qu' es bó, sempre es bó, fassiu qui 'u fassí.

En la memoria de la juntadel ferro-carril de Almansa á Valencia y Tarragona s' anuncia que 'ls carlins, densá de la guerra, en aquella linea solzament, han incendiat 20 estacions, han destruhit 19 ponts, han destrossat 9 máquinas, 73 cotres, 64 wagons y 48 gabinets telegráficis; y han arrancat 93 kilómetros de via, á mes de altras diversas destruccions de dipòsits de aygua, bombas, gruas, pals, aisladors y tensors del telégrafo.

¿No es vritat que son valents?...

Los presos carlins de Montjuich, procedents de Miravet, han manifestat que en cas de un *cange* desitjarían que no se 'ls incluis en ell.

¿No veuen? A carlins aixis jo 'ls admiro.

¿No han dit ells sempre que son partidaris de la restauració dels convents y dels frares?

Donchs «viva Carlos VII y sobre tot «viva la sopa-boba!»

La locomotora, desde l' últim dijous xiula quatre vegadas al dia á la levítica ciutat de Vich.

Celebrarém donchs que en vista de las *ziutadas* de la civilizació representada per la rápida máquina del carril, desaparesequi de aquella terra tota aquella negror y ranció, que avuy la distingeixen de lo restant de Catalunya.

Una de las escenas de la entrada dels carlins á Molins de Rey, que 'ns ha referit la persona interessada, consisteix en haber entrat en una casa, ahont hi trobaren varias gabias de canaris.

¿Vostés no n' haurían fet cas? ¡veritat!

Donchs ells los agafaven de un á un, y de una caixalada 'ls hi llevaban lo cap, tornant á tancarlos dintre de la gabiá.

Aixó que sembla una tontería, demostra que la rassa *felina* ó dels gats, conta desd' are ab exemplars de una nova especie.

Lo Terso ha publicat en Tolosa un códich penal seu exclusiu, que consta de 495 articles.

No hem tingut lo gust de véure'l y á fé que 'ns dol, may siga sino per saber quin càstich mereix lo ximple que está fent ab las sévas calaveradas la ruina de un país.

¿No hi ha un article que puga aplicárseli? ¿No hi ha un home que l' hi apliqui?

Mal de caps dels que are gobernan:

Primera pregunta: ¿Farém primer los ajuntaments ó primer las Córts?

Grens crits: Las córtis!... Los ajuntaments!... Los ajuntaments!... Los córtis!...

Segona pregunta: ¿Establirém la llibertat de cultos, la tolerancia, ó la unitat católica?

Lo mateix barullo: Unitat!... Tolerancia!... Llibertat!... Unitat!... Tolerancia!...

Tercera pregunta: ¿Sufragi universal? ó ¿sufragi restringit?

Y segueixen los crits: Restringit!... Universal!... Universal!... Restringit!...

Lo país, qu' es un senyor molt campetxano, sortint per la finestra ab uns estrenya-caps:—Vaja, senyors: per mor de Déu, que no 'm deixan ni siquiera aclucar l' ull; per mi fassin lo que 'ls donga la gana; pero al menos callin!

Lo senyor Mañó cansat ja de parlar ab eo *Cándido* y ab en *Bonifacio*, dirigeix are sas cartas dominicals á D. Antoni Cánovas del Castillo.

En la primera nos declara que Déu no l' ha castigat ab un *temperament liberal*—lo qual es ocios dirho, porque tots ja sabem que té tant de liberal com nosaltres de jesuítas.

Condemna que la premsa de Madrid s' occupi de insignificancias com lo: passos que vá donar ell en son últim viatge—lo qual sempre es mes distret que aquellas gacetillas que publica 'l Brusi de tant en tant que diuen:—*Ayer predicó en la Santa Basílica*, etc., etc.

Se queixa de que hi haja *fotografías*—lo qual per certas fesomias renyidas ab sí mateixas, es un desastre.

Assegura que la vanitat es la moneda falsa de la soberbia—lo qual fa que nosaltres assegurem que l' hipocressia es la moneda falsa de la modestia.

Nos fa saber que fa vinticinch anys que coneix al Sr. Cánovas—lo qual no se 'ns endona res.

Y finalment, després de un llarch solo de música celestial, l' hi anuncia que *aquí las corrents de la opinió no son favorables al govern*, ab lo qual estem conformes ¡ey! si no 's refereix

REUNIÓ DE GOSSOS.

Un perdiguer troba a un galgo al mitj de la Rambla: tots dos van ab lo corresponent murrió, com que pertanyen respectivament a un d'aquells cassadors que mes s'estiman lo gos que la dona, y entausan la següent conversa per entremitj del fil-ferro d'aquella especie de pajarrera petita:

—Ola, Cipayó!...

—¿Que tal Magarrinyas?

—¿Quin'hora senyala 'l rellotje del Liceo?

—No son las tres?

—Just: l'hora de la reunió a la plassa de Catalunya.

—Hola que també has rebut l'avis?...

—No faltava mes.

—Anémhi donchs?

—Andansa.

Y tras... tras... tras... ab quatre brincos s'hi deixan caure.

Plena s'trobava l'immensa plassa, d'aquestos fiels amichs del home, de totas midas y de totas castas. Lo xato y garrell bulldock, lo xino pelut y esquilat de mitj cos en avall, lo perdiguer de las penjantas orellas, lo rissat de Terra-nova, lo espavilat gos d'aygua, lo roig caniller, lo sapat masti, i' aspre gos de presa, ab altres cent varietats y mesclas, s'oloravan amistosamente, com si entre aquestas bestiolas s'hagués realisat lo qu'entre 'ls homes es encare un somni: l'agermanament dels pobles y l'unio fraternal de totas las razzas.

Un murmuri natural en tota reunió no obrta encare, ressonava per l'espai: qui no parlava entre-mitj del fil-ferro ó de la corretja del murrió, obria la boca, respirant ab precipitació y trayent un pam de llengua.

Per últim s'enflá sobre una gran pedra ar-reconada a la paret, un immens gos de carnicer, que duya una esquila al coll prenent l'actitut de president, y mes avall un d'aquells bellugadissos de casta inglesa y color de plom, que per la seva flexible elegancia fou nombrat secretari per unanimitat.

Lo president remená 'l coll, soná l'esquila y nasqué un silenci sepulcral.

—Estimats germans, digné: l'objecte de reunirvos es discutir sobre las lleys que 'ls homes ingrats acaban de dictar en contra nostre, y veure las determinacions que havém de pendre. Com jo soch gos de mes bonas mossegadas que paraulas, faig punt final y qui mes hi sápigua que mes hi diga.

Un gos carlí: ¿Ja tenim lo permis de la autoritat per reunirnos?

Varios etas:—Fuera carcundas!... Fuera carcundas!...

Lo president (cop de campana). Entenga l'interpelant que som gossos y no som homes: no valgui rebalxarnos tant, fins al punt d'haver de demanar permisos....

Varios: Bien... bien!

Lo carlí se'n va ab las qua entre las camas. Un gos falder: Senyor president: com que jo soch palit en totas las mevas cosas, desitjaria que 'l secretari llegís un a un los articles de las disposicions, y aixis podriam discutirlos ab tota solemnitat y ordre complet.

Lo secretari: «Article primer.—L'autoritat local publicarà ab frecuencia instruccions populars en las quals se manifestaran los sintomas que indican lo comensament de la rabia en un gos y 'l modo de preservarla.» (Mur-mulls).

Una etá: Demano que s'diga a la autoritat que restableixi las cañetas dels sabaters.

Un altra: La rabia neix d'insults com lo que se'n fa.

Grans alarits: lo president remená l'esquila. Un gos de Terra-nova pren la paraula:

Senyor President, germans: la rabia es una malaltia com qualsvol altra: ja que som fidels siguém franchs, y no 'ns avergonyim de confessar una falta que no depen de nosaltres. Si 'ls homes, tant sabis, busquessin un modo de prevenirla, una vacuna especial, no haurian de teme nostras mossegadas.

¿Pero basta la rabia pera que 'ns persegueixin? Llavors dirigimnos a nostres butxins y di-

guémlosi:—¿Qué! ¿No n'hi ha entre vosaltres de mes rabiosos que'l que mes ho estiga de nosaltres? ¿No? ¿Y donchs que vol dir la guerra-civil que fa quatre anys que veniu sostenint? ¿Qué vol dir aquesta falta de llibertat que 'us imposen? ¿Qué aquest canviar de governs y de sistemas, aquest malestar, aquesta repressió, y aquest continuo queixarse? Quan vos haguén curat vosaltres, podreu pensar ab nosaltres: d'altre modo, no.

Grans aplausos. Lo secretari vá llegint:

«Article segon.—Tots los gossos residents en aqueix districte municipal, deurán pagar una contribució anual, la qual será mes crescuda pels mascles.»

Un cino molt líbrich: Aixó está bè... aixis hi haurá gran abundancia de femellas.

Un caniller: Sí: y mes mascles al canyet. En nom de la sobrietat, de la castedat y de la puresa de costums, reclamo contra aquesta resolució.

Lo secretari: «Article tercer.—Igualment deurán dur los gossos murrió tot l'any y un collar en lo qual hi haurá lo nom del amo, y 'l número que'l hi haja tocat en lo registre municipal.»

Un de casta inglesa: ¿Y la llibertat a la inglesa? ¿Y la independencia individual?... ¿Fora murrións! ¡Abaix los collars, y 'ls rötols y 'ls números y 'ls registres! ¡Abaix totas las trabas!

Lo secretari: «Article quart.—Tots los gossos que no compleixin las anteriors disposicions, serán agafats y portats a un diposit, en lo qual estarán quatre dias, y si dintre aquest temps no acudeixen a buscarlos, serán dats als metjes pera 'ls seus experiments ó bè morts en lo mateix diposit y cremats en un lloch lluny de la ciutat.

Crits de per tot arreu:—¡Horror! ¡Terror! ¡Furor!... ¡Infamia!... ¡Iniquitat!... ¡Injusticia!... ¡Barbárie!...

Una gossa: Com se coneix que no saben lo que costa de parir un fill!

Campanadas de la presidencia.

Lo president: Ja hi dit, amats germans, qu'era mes aviat gos de bonas mossegadas que de paraulas. Ab aixó ípenséu com jo que la millor resposta es confiar als ullals la resolució de aquest problema?

Varios: Sí... sí... (Entusiasme general; caps a fora del murrió, salts d'impaciencia, bocas obertas, llenguas cargoladas, remenaments de qua, etc., etc.)

Un perdiguer dominant l'esbalot:—No 'us deixeu dar del entusiasme y aprenen de mi a reflexionar, ¡Heu olvidat, germans, en quin país estém? Pues estém a Espanya, la gran terra pera pendre resolucions y no cumplirme cap. ¿Y creyén que l'amenassa que se'n fa, será una excepció de la regla? De cap manera. Apa donchs; no amohinar-se, atiparseforsa... y sobre-tot ojo ab las bolas!

Se divideixen las opinions: cansat lo president de remoure l'esquila, baixa de la pedra: lo secretari desfila ab los papers a la boca y la reunió termina, com si fos una sessió de Cortes espanyolas.

Una pregunta als carlins:

¿St. 'ls pobles del Llobregat, Molins de Rey, Sant Feliu, Cornellá, Sant Boy, Martorell, Rubí, Papiól y cent altres tots lliberals, tots enemichs acérrims del carlisme estiguessen armats, vos atreviriau a baixar com hou fet, fins als bigots de Barcelona, robant, incendiant y devastant, mentres esperayan l'arr'bada de las columnas?

En cas afirmatiu ¿per qué no 'u foyau, llavors que segons diuhén estava en alta, y ho héu fet ara, que segons diuhén anéu de cap-caygada?

Atónguín que aquesta pregunta vá als carlins y no a la actual situació.

La Correspondencia 'ns fá saber que 'ls capellans que son ab los carlins no cobrarán.

En los temps d'ara, una aclaració tant important era fins a cert punt necessaria, per mes que sembli naturalment que'l que té'l dret de ferse 'ls seus, no puga tenir lo de cobrar mes que ab assas de plom.

Un periódich partidari del actual ordre de cosas dirigeix al govern la següent descarga:

«Lo senyor Cánovas está classificat pels seus amichs entre 'ls homes d'Estat, la mes alta qualitat del qual consisteix en preveure 'ls acoteixements. ¡Ha justificat en aquesta ocasió lo calificatiu de home d'Estat?

«No ho creyém pas aixis y 'l Sr. Cánovas no déu ofèndre's per xó, perque ne tots tenim l'obligació de ser grans homes. Lo geni no es cosa vulgar y fácil de adquirir: no s'troba en los llibres ni en la meditació: no basta ser eminent advocat, orador, ni literat: aquestas qualitats, apreciables en la vida ordinaria, en los salons y en las academias, poden ser completament inútils en lo govern, ahont un adams de sentit comú, val mes que una arroba de ingeni.»

Lo país s'adorm de gust al acord d'aquestas armonias ministerials.

Un periódich francés diu que al Terso l'hi ha sortit un competidor, titolat el conde Blanco. Espanya es la terra de la rutina.

¿Hi ha un fabricant d'espolsadors que 's guanya la vida? Donchs estiga segur que al cap de quinze dias ja 'n tindra un altre que l'hi farà la competencia.

Las barbaritats que han comés las bandes carlistas en Molins de Rey, son horrososas.

Lo tracte que en lo vapor que 'ls dugué aquí vá dispensarse als carlins presoners en Miravet, fou afectuós y amable.

Ja fá temps que la guerra se'n figura una barreta de ferro, pegant sobre una gran pessa de fusta: com aquesta es fusta, per grossa que siga sempre s'osca.

¿Succehiria aixis si fos de ferro també?

Varem deixar la setmana passada lo castell de Miravet acariciat per l'artilleria liberal.

Aquesta setmana ja es nostre y 'ls seus defensors, presos en Montjuich.

Parets de un castell caygudas
joguinas dels soldats son:
las baterias vensudas
son ilusiones ¡ay! perdudas
de Carlos setó 'l Simphon.

Diu que la comissió de notables admet los drets individuals menos lo de manifestació.

Y aquesta comissió que s'diu de notables admet també lo dret a la modestia?

Vegin: ningú ho diria.

En Alcora 'ls carlins han mort a cops de sabre a un pobre noy que duya un plech del govern.

Recomaném l'indult pera 'ls autors d'aquesta atrocitat.

Mentres los voluntaris, fills de la llibertat defensavan Molins de Rey a costa de sas vidas, lo diari La Independencia, fill de la llibertat tambe, era suspes per tres mesos.

Sentim en l'ànima aquestas medidas aplicadas a un periódich, que tants bons serveys ha prestat a la bona causa.

També mentres los carlins atacavan a Molins de Rey, per primera vegada, dormian en un barco del port que l'endemá havia de durlos cap a Italia, los generals liberals Palanca y Ripoll.

Nos limitém a fer notar contrastes y res mes.

LA CAMPANA DE GRACIA.

ADMINISTRACIO
Y
REDACCIO
LLIBRERIA ESPANYOLA,
Rambla del mitj, 20.
BARCELONA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

PREU DE SUSCRIPCIO

FORA DE BARCELONA

Espanya trimestre.	8	>
Antillas (Cuba y Pto. Rico).	16	>
Estranger	18	>

CADA NÚMERO 2 QUARTOS PER TOT ESPANYA.

PLAGAS DE LAS PARROQUIAS.

¡Cuánta llana!

LA DICTADURA.

¿No saben qu' es la dictadura?

Es una cosa tranquila con una bassa d' oli, com un dia sense vent, com un cementiri.

La premsa calla, ningú xilla, ningú 's desborda. La gent conservadora dorm satisfeta, fá la digestió sense sobresalts y espera la mort sense por de passar pèl purgatori de las revolucions.

¡Oh dictadura, dictadura! ¡Que no hajas trobat lo medi de petrificar als homes, perque la calma y la tranquil·tat fossen encare més complertes, perque no existís siquiera 'l pensament' que 's reconcentra y treballa, perque ni la probabilitat pogués somiar de que acabi un dia tá cómoda existencial!

Vivim tranquils y no 'ns apurem per res.

Allá al lluny, á través de terras y mars inmensas hi ha unas islas, islas nomenadas las Filipinas, y més enllá unas altres nomenadas las Marianas.

Mes de mil espanyols arrancats sigilosament al seno de sas familias foren en 1874 deportats y conduhits ab la roba que duyan á sobre, á inhospitalarias platjas, deixantlos per tot abrich la inclemencia de la atmósfera, y per tot aliment los arrels dels arbres y de las plantas.

No 'ls dugué allí ni l' haver comés cap crim, ni l' haver sigut sentenciats per cap jutje.

Simple polissons detenian á un home, lo duyan al quartelillo, del quartelillo á la presó y de la presó á un barco, sense explicarli la causa de aquest modo de proceder, ni donarli dret de defensa, ni concedirli lo que no 's nega al criminal més aborrible, al facinerós més depravat: lo veure de aprop l' espasa de la justicia, la facultat de sentir son tall, ó de rebre un abrás de aquesta verge, amparo dels ignocents.

Un barco alemany que arribá á una de aquellas islas dugué la noticia á Europa, de 'l estat de aquells infelissos.

Los periódichs l' han publicada: Europa s' ha escandalisat al llegirla.

Los deportats ja no son homes, son esqueletos. Abandonats y sense recursos de cap mena, sense medis per cultivar la terra, y buscar en lo dur treball un entreteniment y la subsistencia, venhen passar los dias y las nits, y á través de l' espay envian á sas familias un sospir, una queixa, que s' uneix á las queixas y als sospirs de tantas familias desoladas.

Alguns d' ells per recobrar la llibertat y 'l dret de retornar á la mare pátria, s' han batut ab los piratas de Joló, comprant ab la sanch un benefici que gratuïtament los es degut, y 'l govern, segons afirman periódichs, los ha pagat duhentlos á Ceuta. ¿Es que ja no tenim entranyas?

¡Ceuta! Ciutat qual únich nom aterra, presiri de criminals, font de mala fama, aquí no sab que la sola frase «Fulano de tal ha estat á Ceuta» llensa sobre d' ell una marca d' ignominia?

Ceuta, donchs, abriga avuy mes de quatre-cents deportats, sense rahó ni causa. Entre ells hi ha donas y criaturas, á pesar de las negativas de la premsa ministerial. Donas, homes y criaturas están allí sense robas, sense aliments, aixeplugantse en un forat que hi ha en la muralla anomenada del Angel, pútrida caverna ahont no hi há per ells separació de sexes, ni separació d' edats.

Un article que ha publicat «L' Imparcial» del dia 10 del actual aixeca 'l vel que fins are havia estat tirat y fá venir las llágrimas als ulls.

No es concebible tanta inhumanitat.

Una llista que publica «La Gaceta de Barcelona» nos dona coneixement de la llista de alguns deportats.

Es presis que 's coneiga, y que 's sapiga qu' entre ells hi há 22 criaturas.

Se diuhen: Tomás Vilaplana y Roca de Barcelona, 14 anys, d' ofici manyá—Juan Fernandez, de Madrid, encuadernador, 17 anys—Emilio Ruiz de idem, 12 anys, tapicer—Pere Albariño de idem, 16, sabater—Anton Nuñez, de idem, 15, corder—Francisco Castelo de Cartagena, 15, sabater.—Tomás Pellicér de Madrid, 16, sabater—Francisco Rodriguez de Villarino del Monte, 15, sabater—Cipriano Alcalde de Madrid, 14, cadiraire—Joseph Martin de Salamanca, 16, sastre—Joseph Silvestre y Eduardo Marin de Madrid, 15, manyáns—Francisco Gonzalez, de Madrid, 15, fuster—Nemesi Gonzalez, germá del anterior, 13, sastre—Lluís Garcia de Madrid, 17, pintor—Joseph Lartundo de Madrid, 15, pintor—Nicolaú Nieto de Madrid, 14, cadiraire—Pere Grande de Mota del Cuervo, 12, sabater—Marin Grande, sa germana, de 13—é Isabel Lozano de Madrid, 16, modista.

«Sápiga 'l lector que tots aqueixos infelissos tenen ofici, anadeix la carta, sápiga que alguns d' ells, adhuch sigüent autors de horribles crims, un tribunal los hauria eximit de responsabilitat atenent la séva edat; sápiga que n' hi ha que tenen als seus pares á Madrid y que en cas de ser delincuentes, á sos pares hauria hagut de confiar-se 'l cuidado de guardarlos, reformarlos y educarlos.

«Res d' aixó s' ha fet; y la conducta observada serveix tant sols per corrompre, embrutir y pervertir als pobres deportats.

«Enveja tenen ells als presidaris, y no es res de estrany que alguns hajan anat á demanals' hi llisons, decidits á viure en lo sucesiu de las aventuras del bandolerisme y del crim.

«En quan á ellas, las infelissas, las desgraciadas res hi ha qu' exciti tanta compassió com sa miseria! Las unas s' han donat al primer que las ha buscadas: altres s' han passat al moro; y de mares de familia 's parla, que pera donar un bossi de pá als petits que las han acompanyadas al desterro, ó bè l' han mendigat pèls carrers de Ceuta, ó l' han comprat al preu de sa deshonra.»

¿No es veritat que aixó esgarrifa?

Y mentres en lo Congrés, ministros y ex-ministros injuriavan á aquets infelissos, tatxantlos de criminals, los inglesos de Gibraltar passavan á Ceuta á socorre 'ls, cumplint aixís un deber que 'l poble espanyol descuidava per ignorar tanta desgracia, y que 'l govern no cumplia.

No 'ns faltava sino aquesta vergonya.

¡Ah! Acabem, perque aniriam més enllá de lo que la prudencia aconsella, en aquestas circumstancias.

En tant clases conservadoras, dormiu tranquilas, y cantéu las excelencias de la dictadura. Aixís se practica á Espanya la justicia, y aixís se consegueix l' ordre. Aixó es la felicitat suprema del pobles governats per la gent de la inteligéncia y dels quartos.

Naturalment es mes terrible, molt mes terrible encare corre pèls carrers cantant la Marsellesa y tocant l' Himne de Riego.

P. K.

L' insigne autor de la *Gimnástica cristiana* ha dirigit una carta á la *Gaceta de Barcelona*.

La *Gaceta* no ha volgut insertarla, perque diu que no está acostumada á rebre un llenguatge tant descomedit y tant insolent, y proposicions tant extravagants que no poden haver sorrit del caltro de tot un senyor catedràtic.

¿Quinas proposicions serán aquestas?

Hem procurat enterarnos, y sembla que 'l senyor Letamendi fá com la canalleta que vá á estudi.

—Jo sé la lliadó.

—Qué nó!

—Qué sí!

—Posta que nó!

—¿Quan t' hi jugas?..

Lo Sr. Letamendi després de fer gimnástica, s' juguescas.

¡Válgam Deu! Homes hi ha que ab l' afany de singularisarse, fins son capassos de fé 'l burro.

En Cánovas vá fentse conservador, vá fentse moderat, vá fentse madur.

Are es quan comenzo á teme per ell.

Fruita madura cau del arbre.

Ministre madur cau del ministeri.

Descontan lo sou á tots los empleats de petit sou, vulgas que no.

Als capellans se 'ls fá de una altra manera.

Se dirigéix una circular als bisbes, demanantlos que preguin als mossens que renunciñin una part del seu sou.

¿Mare de Deu! Y ab quin cuidado 'ls afaitan?

A Constantinopla han sigut suprimits tots los periódichs armenis.

Qualsevel diria que á Constantinopla es ministre de la Governació un tal Romero Robledo; y que 'ls periódichs armenis, son periódichs de oposició.

Poch á poquet Turquia se semblará á nosaltres, ó nosaltres nos semblarém á Turquia.

Los toros de las dos últimas corridas van ser fluixos, francament. ¿Qué volen ferhi? Los toros son com los melons y 'ls puros de tres: fins que s' han gastat no se sab si son bons.

En cambi la quadrilla vá portarse bè, y vá guanyarse molts y merescuts aplausos.

Demá diumenje tercera corrida. Los toros son navarros ¿no saben? de la terra dels carlins, y percert molt més valents que tots ells, si hem de judicar per las anteriors corridas, en que s' han lidiat.

Ab una bona quadrilla y ab toros navarros, es facil que D. Cassiano recobri la fama, que tenia bastant compromesa.

Cossas dels conservadors:

Nos queixém de que exerceixen la dictadura, y responen:

—També l' exerciau vosaltres.

Nos queixém de que oprimeixen á la premsa, y contestan:

—No faltava tampoch qui la oprimia, quan nosaltres varem pujar.

Nos queixém de las deportacions á Ceuta y á las Filipinas, y replican:

—També deportava 'l govern de 'n Sagasta.

MITJA FIGA Y MITJ RAHIM.

Hi há al mon tipos molt estranya.

Un ne conceixia jo, pare de un amich de infancia, 'l qual tenia la costum de donarli no més que á mitjas tot quan l' hi demanava.

Volia dos quartos y n' hi donava un no mes: necessitava uns pantalons y l' hi comprava una ermilla: tenia gana per cruspírse un plat d' escudella y no n' hi posava mes que mitj.

Aixó sí, si tenia de donarli un parell de castanyas, no hi havia exemple de haverlo deixat passar may per la meytat: las hi donava sempre totas dugas.

Mes tart hi conegut gent que si se 'ls dona 'l dit volen pendre's lo bras.

Pero, siguém franchs: n' hi conegut que havent de donar lo bras, no volen donar res mes que 'l dit.

Aixó es com alló d' aquell avaro que cuidava un malalt. Lo metje va encomanarli que l' hi donés una xicra de medicina cada hora. La medicina era cara, y al avaro vá döldreli 'l despilfargo, y en lloch de una xicra vá donarni una cullerada.

A las cinch ó sis horas moria 'l malalt, que ab aquell remey, seguint las órdes del metje, s' hauria aliviat.

Va morir y va quedar l' ampolla casi plena de medicina.

La medicina sobrant no va servirli de res al avaro, y 'l malalt ja no la va necessitar, després de pagar ab la vida la tancanyeria del seu enfermer.

Aixó de donar la meytat de lo que 's necessita, es fill del caràcter de certas personas, y arriba á constituir tot un sistema.

Y no 's pensin un sistema de res; parlo de un sistema polítich fet y dret, un sistema polítich complet, sense faltarli un punt ni una coma.

Y encara 'ls diré mes.

A n' aquest sistema tant estrany com vulgan, per mes estrambòtich que 'ls sembli, vostés hi están subjectes, y jo també, ó hi están, finalment, tots los espanyols.

Vè l' qüestió de Hisenda.

L' estat té l' obligació de pagar tot lo cupó, com jo que he enmatllevat dine's tinch la de pagar tot l' interés estipulat.

Donchs lo Sr. Salaverria, qu' es un gran home, supuesto que passará per tot menos per posarse cap pedra al fetje, comensa per dir:—Ja 'u veuran, acreedores: prenguin un xiquet de paciència, per are no 'ls pagaré res, y si tenen gana, per fer boca, entretinguinse roseganise 'ls punys, que després ja 'u arreglarém.

—¿Y que 'ns donará després? preguntan aquets obrint plens d' assombro uns ulls com dugas taronjas.

—Després ja cobrarán.

—¿Cobrarém tot lo cupó?

—Fugin de aquí, homes, no sigan gats. Vaja, y no parlem mes, després los pagaré ab una meytat: per cada tres duros, reberán trenta rals... Y que no repliquin, per que si remenan massa 'l bassal, jo no 'ls puch respondre de surtirne ab l' aygua clara.

—Y esclamo jo.—Nada, consólinse pensant qu' están en plena política de lo que en castellá se 'n diu política del justo medio.

Cánovas fa l' mateix.

¡Abair los fueros! erida tot lo país, al terminar la guerra. Las provincias vascongadas se quedan ab l' arbre de Guénica, qu' es la qua d' aquellas provincias, entre las cañas. Treure 'ls fueros llavors, no costa més qu' esborrarlos ab un cop de ploma.

¿S' han tret? Cà, barret, ó millor, ¡Cá boina!

S' han cridat reunions y reunionetas, s' ha tractat y contractat: lo govern ha volgut mitj treure'ls y mitj conservarlos: los comisionats los volian tots enters: lo país tots á fora, y aixís ni 'l país, ni las provincias han quedat contents.

¡Libertat religiosa!

Los uns que ha de ser llibertat completa de cultos. Los altres que ha de ser rigurosa unitat católica. Los uns que ha de ser blanch, los altres negre.

Vè l' govern, venen las corts que per dir que sí, se pintan solas y ni llibertat, ni unitat, ni *chicha ni limoná*, ni blanch ni negre. Tot se conjurá creant un terme mitj, una especie de color de cendra que 's titula *tolerancia religiosa*.

Y vejín, després de la mescla, tenim que ni 'ls neos ni 'ls liberals están contents.

Los uns volian aygua, los altres volian vi, y 'l govern los dona á tots aygua y vi, si 's plau per forsa.

Vostés dirán que aixó no es governar.

Y jo anyadiré:—Si aixó fos governar, á aquestas horas ja seria ministre d' Hisenda aquell pare de un amich meu de infancia, que quan aquest necessitava uns pantalons, l' hi comprava una ermilla, y casi fora bó per president del consell de ministres aquell avaro, que donant al malalt una cullerada, en lloch de una xicra de medicina, á las sis horas va quedarse sense medicina y sense malalt.

P. K.

D. Joseph Cánovas del Castillo ha sigut nomenat director general de Hisenda en Cuba.

¡Quico breva!

Pero ¡qué millor breva que ser de la familia!

A Fransa 'l govern continua aguantantse, y fins hi ha qui diu que posa arrels y tot.

¡Ah! es que l' arbre está regat ab lo suor produhit per quatre ó cinch anys d' angustia y de trevalls.

En Sagasta ha defensat á la democracia.

L' ha defensada ab aquell mateix calor ab que la falsifica, la destrueix y la nega quan arriba á ser poder.

De un tupé y de la paraula.
se 'n fa tot lo que se 'n vol:
de un tupé y de la paraula
y també de dos milions.

Los comissionats de las Vascongadas han romput ab lo govern.

Volian la conservació dels fueros.

¿No 'ls ho vaig dir jo?

Será qüestió de donals 'hi 'l fueros y un tarrosset de sucre per que estigan ben contents.

Un corresponsal del *Brusi* que 's firma ab l' única lletra que saben pronunciar los ases, ab la lletra A, diu que 'l últim discurs de 'n Castelar está plé de inexactituds históricas, que l' eloquencia de 'n Castelar vá ser una papa; y que 'l Congrés acostuma á tenir massa paciència pera tragarse discursos tant llarchs.

Al corresponsal que 's firma ab l' única lletra que pronuncian los ases, no l' hi direm més sino que la mel no s' ha fet per la boca dels idem.

Quaranta-vuit horas de temps vá donar l' arcalde par derribar una paret del Palacio real que amenassava ruina.

N' han passat mes de cent y la paret sembla dir: A veure qui s' atreueix á tocarne una pedra.

Fins que un dia caurá, aixafant al pobre que trobi á sota.

Per aquest cas, proposém que l' Ajuntament l' hi costegi unas magafich funerals.

En un mateix dia se vota la tolerancia religiosa y 's rompen las negociacions ab los comissionats de las Vascongadas.

Hi ha dias de sort.

Dos aucells ab un tret y una patacada al ultramontanisme que rebrola.

Una enmienda presentada al Congrés demanant la ensenyansa primaria gratuita y obligatoria, ha sigut desetxada.

Si senyors, desetxada.

La majoria no vol que tothom sápigat de lletra.

Vaja, no faltava més sino que tothom sapigués llegir los discursos de 'n Castelar.

¡Ah! Y 'ls de 'n Cánovas.

Lo Sr. Urgellés de Tovar ha ofert un premi á la societat «Amichs de la instrucció» pera ser adjudicat al mestre que haja patit mes.

Ja 'm sembla que 'l Jurat corre perill de tornarse sòrt, si ha d' escoltarse l' historia de tots los mestres que 's presentin á reclamarlo.

De *El Solfeo* de Madrid:

• Conforme ja 'ls ho havia anunciat, lo Papa condemna la base 11ª y á tots los que la votin y regonegan.

• Vaja, donchs, Govern: perdut per un, perdut per cent y un: que no 's pagui al clero; que 's proclami la llibertat de cultos y que si encare se las heuhen, al ménos que se las heguin per alguna cosa.

• Aixís com aixís, també tenim de condemnarnos.

LA LLAGOSTA.

(PLAGA.)

(Lo marqués de casa seva)

Aquesta plaga per tot arriba sens tení historia retrospectiva segons se diu, tan sols ne porta, masele ó femella, lo dies *træ* sota l' aixella per distintiu.

¡A LAS URNAS!

Las elecciones s'acostan.
L'inigne Castelar ha parlat, y las sevas paraulas no admeten replica.

«Lo retrahiment es la mort dels partits.»—
«Prenguem part en las elecciones, no tant para triufar com para lutar.»

Aixis parla l'eminent, l'honorat, lo célebre orador.

Per lo tant si algun demócrata duptava de anarhi ó de no anarhi, avuy desapareix lo dupte.

La véu de 'n Castelar es lo sol: lo dupte las tenebras: las tenebras desapareixen á la llum espléndida del rey dels astres.

Un partit que com lo nostre coloca lo sufragi universal en lo decálech dels seus drets, no pot rehusar jamay la lluyta electoral.

Lo apar á las urnas qu'es un dret, tractantse dels ciutadans, es un deber tractantse dels partits demócratichs.

Lluytar en las urnas, lluytar sempre, véus' aquí nostre deber principal.

Lo soldat no es apte pel combat, ni alcanza victoria, si no té instrucció, si no té práctica, si no s'ha robusit fent l'exercici.

Soldats de la causa demócrática som nosaltres, y 'ls colegis electorals lo nostre camp de operacions.

Lloytém, anémhi tots, y encare que la victoria no'ns sonriga, fém que'ns sonrigui l'esperansa de un porvenir mes venturos.

Avuy dia, cohibida la prempsa para dir certas cosas, devent quedarse de boca endintre certs abusos, es menester que hi haja en las Corts personas que digan lo que a nosaltres no se'ns deixa dir: y periódichs oficials que tingan d'insertar lo que en nostres periódichs no pot figurarhi.

Pochs ó molts, que hi vajan es una cosa tant indispensable com l'ayre als pulmons, com la alimentació á la vida.

Hi ha altres motius de rahó y de conveniencia.

Una corriola que no 's fassa servir, se robelli.

Res també mes propens á robellarse que 'l poble, no exercitantse severament en l'ús y las prácticas de la llibertat y de la demócracia.

Las ideas, ahir predicadas, demá s'olvidarán, si 's deixan.

La llavor sembrada ahir, demá no brotará, si avuy no 's rega.

Tot en lo mon es aixis; l'abandono voluntari ó involuntari, y abandono es lo retrahiment electoral, no pot produhir més que la mort y la descomposició.

Castelar ab aquell tacto crítich que 'l caracterisa, ab aquell coneixement de las cosas passadas, aquella serenitat per las presents y aquella previsió per las que han de succehir, ha matiat lo seu manifest ab diversos exemples que convencerian al home mes obstinat, si dintre de la obstinació hi pogués cabre una engruna de bona fé.

Castelar nos fa veure la conducta de la demócracia del país vehí lluytant ab pocas forsas contra Napoleon y triumfant, y lluytant després contra l'Assamblea de Versailles, y sortint sempre ab la seva, tot per no haver adoptat jamay la fatal política del retrahiment.

Y una cosa qu'es probada y que de tant vulgar ja casi es inútil diria:

Una gota d'aygua, cayent ab persistencia, forada la roca més dura, al pas que un cop de mall sobre la mateixa roca, lluny de trencarla, 'l mall pot aixafarse.

¡A las urnas dosehs, tots los demócratas!
¡A las urnas, ab unió, ab disciplina, inspi-

rats sols per l' amor á la llibertat y á la demócracia, sense for cas de passions personals, ni de perturbacions de cap género!

L' home ú homes que ficantse entre mitj de nosaltres alterin en aquestos moments de proba la marxa majestosa del partit demócratic:

L' home ú homes que arrastrats per interessos mesquins perturbin las nostras filas:

L' home ú homes que divideixin la bona armonia que déu reynar entre nosaltres:

Sen indignes de dirse demócratas y donaa á entendre que 's han venut com á instruments dels enemichs de la demócracia.

¡A las urnas y visca la demócracia!

P. K.

Ja 'u saben.

Lo comité ha parlat y tots los demócratas tenim lo deber de obehir las sevas ordres.

Barcelona té de donar una nova proba de que es scérrima partidaria de las ideas demócráticas y de que may transigirá ab las tendencias reaccionarias.

Los candidats que proposa 'l comité y que acepta tot lo partit, son los següents:

DISTRICTE SEGON.—D. BONAVENTURA ABARZUA.

DISTRICTE TERCER.—D. JOSEPH TOMÁS Y SALVANY.

DISTRICTE QUART.—D. SANTIAGO SOLER Y PLA.

DISTRICTE QUINT.—D. EMILIO CASTELAR.

¡A las urnas tots! ¡Unió y entusiasme!

No 'ls dirém res del manifest de 'n Castelar. Aquesta classe de documents s' admiran y no s' analisan.

Després de llegirlo, á tots los demócratas no 'ns ha quedat mes que un pensament: lo de secundar l' inspirada idea del gran orador, lo de acudir tots á las urnas, plens de decisió y entusiasme.

Qui no arrisca no pisca.

Y vaja, que nosaltres devém y podem pisca.

Ara la prempsa del govern elogia lo nou decret de imprenta.

Vels hi aquí una comedia, que al dia del estreno la xiulan y a la segona representació l' aplaudeixen.

Ja tenia rahó l' aví, quan me deya:— Noy, en aquest mon tot es una farsa.

Camaleons de la política, nos diuen en un manifest que ha sortit per las cantonadas als que defensem la política de 'n Castelar.

Al primer firmant del manifest l' hi contestarém, que en tot cas preferim ser camaleons á ser camells.

Al menos los camaleons viuen del ayre del cel y no temen de treginar pel mon lo fardo de las sevas culpas.

¡May diriau qui 's presenta diputat per Vilafranca del Panadés?

... Vaja, no pensin, que si no'ls ho deya no ho endevinarian. En PUIG y LLAGOSTERA!

— ¡Qué día! No pot ser.

— Home avuy pot ser tot.

— ¡Y que color té?

— Miris l' arch de Sant Martí y trihi, que no ni falta cap.

— ¡Y vol dir que 'n surtiré?

— Vegi que tal, treballan per ell 'ls de dalt y los de baix.

— Que vel que li digui, me sabria greu.

— A mi també.

Un consell al senyó Corrons:

Com que segons sembla no pensa mes que

en cridar l'ateció, podria apendre á caminar ab las mans, de camas en l'ayre.

Ja veuria llavors com lo Brasi se'n ocuparia.

El Tiempo, periódich de Madrid, aconsella als constitucionals que mirin al cel.

— Si, si: saca de la mateixa opinió.

Que hi mirin y potser veurán las sevas esperansas com volan.

Un ase volant: no será aquest lo primer cas que 's veji.

Los amichs de 'n Sagasta prenen acorts.

Vels 'hi aquí una gent qu'están sempre disposats á pendre

A falta de pan buenas son tortas; á falta de credenciales, vingan acorts.

Diu lo Sefeo de Madrid:

«En las próximas elecciones guanyarán per tot arreu los republicans.»

«Ep! no s' alarmin...»

«Parlo de las elecciones en Fransa.»

La Gaceta de Barcelona ha emprés ab gran decisió una campanya demócrática.

Ja som dos, y ab dugas rodas camina 'l carro.

Y lo qu'es la Gaceta de Barcelona está en una situació magnífica: té la redacció establerta en lo carrer de 'n Guardia.

¡EN GUARDIA!

Noticias que poden apuntarse.

En un pasqui engauyat per las cantonadas, al ilustre Castelar se l' hi deya príncep de la apostasia.

Lo bó es que un dels individuos que 'l firmavan havia sollicitat la plassa de que dirian? De baixi.

Y com qu' en Castelar es enemich de la pena de mort, comprenen ara porque es príncep de la apostasia?

Parodia del manifest de un héroe.

Electors: Entre las sombras del misteri vá cometre's un crim: l' assassinat de la méva dona. Tothom me senyala ab lo dit, tothom m' acusa. Durant tot aquest temps jo m' hi quedat sense explicar aquest misteri. ¿Serán tant amables los electors d' aquest districte, que m vulgan concedir los seus sufragis, per explicar davant de las Corts l' assassinat de la méva senyora?—PA y VI.

Los candidats ministerials no 's creyan que 'ls demócratas anémis á las urnas.

Mes los admirará quan vegin que 'ls demócratas aném á las Corts.

Y donchs que 's pensavan.

TU Y JO.

(EN LO ALBUM DE LA SENTOREYA X.)

Ta vida dolça 't somriu
Un cel ple d' ilusions bellas;
La méva es de pesars nia,
Lo cel també 'l veu, puig viu
Veyent sempre las estrellas.

De ministros potentats
Taula ets plena de viram;
Hont fallá gana y may plate;
Jo de cessants alimats,
Faltan plats y sobrá fam.

Ets tu nina span de Viena
Qu'entre 'ls pans es dels mes bons:
Y jo en mitj de ma gran pena
Sabs lo que só bella nena?
Un pobre pá de crostons.

LA CAMPANA DE GRACIA.

ADMINISTRACIÓ
Y
REDACCIÓ
LIBRERÍA ESPAÑOLA
Rambla del miff, 20.
BARCELONA.

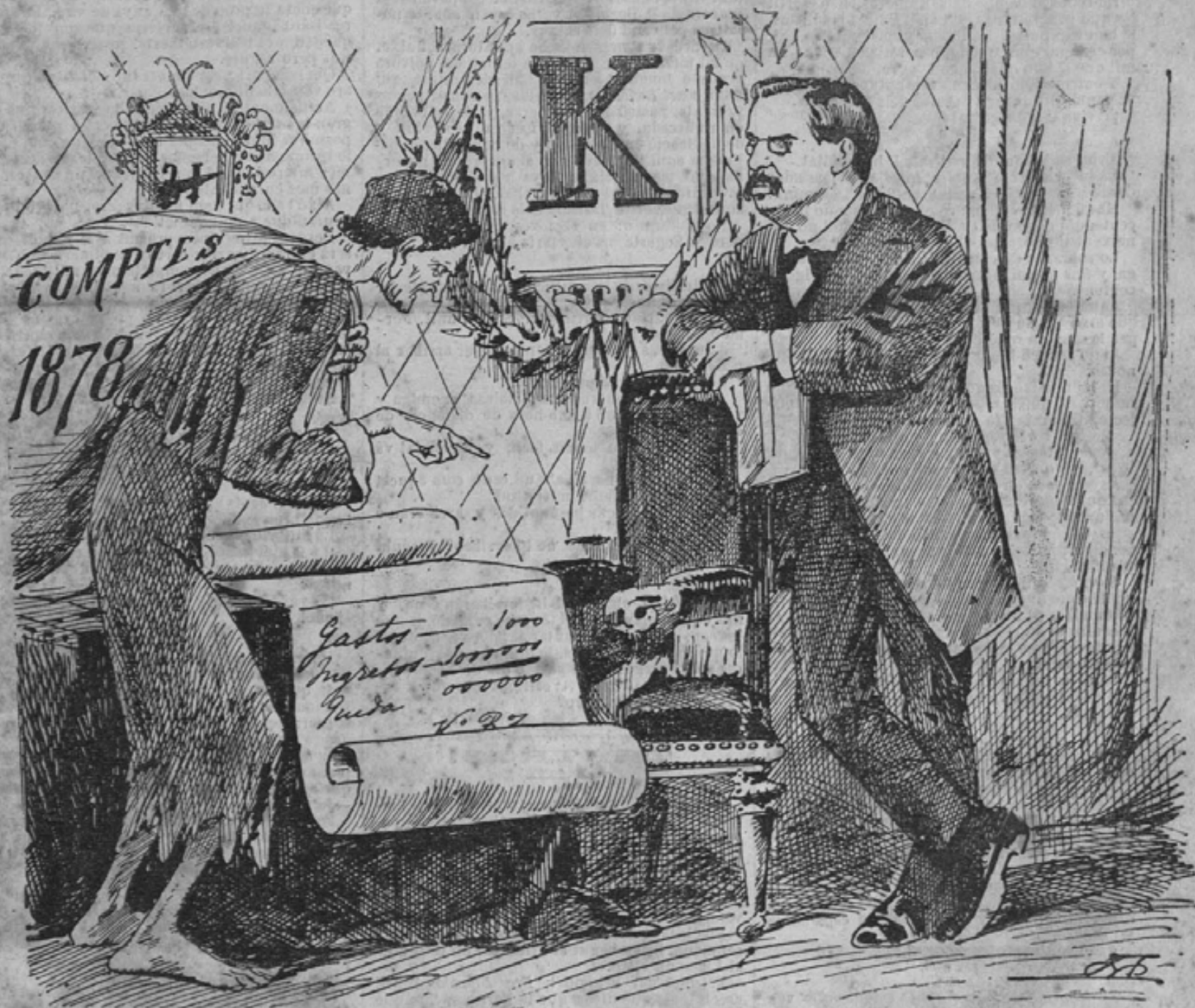
DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.
FORA DE BARCELONA.

Espanya, trimestre. . . . 3 rals
Antillas (Cuba y Pto. Rico. 16 º
Estranger. 18

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

LA DESPEDIDA DEL ANY.

—Don Anton, veig que deixa 'ls comptes al meu fill, pitjor de lo que me 'ls va deixar á mi.
 —Ni quito ni pongo Rey.
 —Pero pela á la nació.

CATALANISME

II Y PROU.

Signémi.

La semana passada indicavam que contra aquesta febre, contra aquest frenesi que 's nota a Espanya, nosaltres teniam un remey y espressavam y probavam que aquest remey no consistia pas en amputar los membres de la pobra nació espanyola.

Nosaltres creyém que la malaltia no resideix en las camas y 'ls brassos, sino en tot lo cos: que tothom, inclús las provincias castellanas, més miserables que nosaltres, se queixan y 's planyen y 's dolen del mateix mal.

¿Quin es lo mal?

Una centralisació absorbent, y una indiferencia pública, una mandra, una nyonya, una falta de interès per tot lo que respecta a la política y a l'administració, que causan desconsol y vergonya.

Escollín:

Lo crit de guerra a Madrid ha ressonat a Catalunya, a Aragó, a Valencia, a Murcia, a Andalusia, a Galicia, a las Vascongadas, a Asturias y en altres regions que constitueixen la immensa majoria de la nació espanyola.

Donchs, díguinme ¿per quin motiu totes aquestas provincias descontentas, quan arriba l' hora d' anar a votar atmeten la pressió del govern, ó prescindeixen de anar a las urnas? ¿Perqué no s' hi abocan totes plegadas? ¿Per qué no envian al Congrés una majoria ímense, ben imposada dels seus debers, ben resolta, no a fer la guerra a Madrid, que de la guerra no 'n surt res de bó, sino a fer la pau y la felicitat de totes las provincias?

¡Ah! ¿Tenen mandra 'ls electors? Donchs llavors las provincias son culpables de las sévas propias desgracias. ¿Se corrompen los que van a Madrid? Buscar gent incorruptible, que sinó també s' corromperian aquestes mateixos homes, si las provincias se regissen per ellas mateixas, y ells fossen los capitossos de las provincias.

Per nosaltres l' opinió pública, es la base de la felicitat de una nació. Si l' opinió dorm, los mals governs fan la seva y exclamen:

—¡Hola! ¿Con qué callas? Qui calla otorga.

No 'u dirian si l' opinió estés deserta y vigilant, no 'u dirian si 'l rum rum contra 'ls excessos del poder omplís l' espay; no 'u dirian si de las urnas ne sortís una condemnaió solemne, irresistible contra la mala política, contra la mala administració.

Se dirá que 'l govern guanya totes las elecciones. No es cert; lo govern guanya totes las elecciones, quan l' opinió pública dorm y consent certes tropelias; més ¡viva Déu! que quan está deserta y vol fer passar la seva, no hi ha govern que pugua resistirla.

¿No 's recordan de Fransa? ¿No saben l' historia de las passadas elecciones? ¿Qui ha sigut capás de resistir la pitrada de la opinió pública, quan ha arribat l' hora de manifestarse?

Per xó nosaltres voldriam que aquí com allá, los espanyols mateixos fossim los encarregats de fer la felicitat d' Espanya. En aquestas malalties polítiques, lo malalt mateix té de curarse. No n' hi ha prou d' entregarse a un metje: es precís que 'l malalt fassi esforços, esforços titànics, per saltar del llit, teuirse dret y treballar per ell, y per tota la familia espanyola.

Per xó nosaltres que tot ho esperém de l' opinió pública defensém la democracia, defensém los drets del home, defensém lo sufragi universal, defensém l' idea de que tots los espanyols desde 'l més alt al més baix, desde 'l més encumbrat al més humil, tenen no 'l dret, lo deber, de donar la seva opinió honrada, de marcar las sévas aspiracions, de obrir un camí favorable als interessos públics, als interessos de tots, als governs que surtin de las urnas.

Tot lo demés de si jo soch catalá y tú ets castellá, de si jo soch andalús y tú ets gallego, son tonterias, antigualias, diferencias de vehinat, disputas de donetas, orgulls de xavals, enemistats estúpides, total res.

Qui las alimenta 's fá un gran mal a sí mateix.

Y donchs que no tendim tots los que estimém la civilisació moderna, a crear no un poble, sino tot un mon de germans? ¿No es la fraternitat, lo lema més hermós de la nostra

bandera? ¿A qué donchs mirar si a nosaltres nos agrada la sardana y als altres la jota y als altres lo bolero?

L' amor que cada hù tinga a la seva provincia, no ha de ser un insult per los demés; l' amor may pot ser l' odi; y entre las personas de temperament més oposat, quan hi ha un fondo comú de amor a la familia y al treball, hi caben las relaciones més amistosas.

Per aixó mateix nosaltres nos considerém catalanistas; estimém a Catalunya com a una mare; estimém a las demés provincias com a germanas; pero estimém al conjunt de la nació com a un pare.

No volém l' odi dintre de la familia espanyola: las disputas domésticas treuen la pau y la felicitat de la casa: serian estérils sino fossen perillosas.

Y per lo mateix que som catalans no renunciém ni a las nostras costums, ni a la nostra llengua, ni al nostre carácter. Aixó no s' oposa a l' unitat de la pátria.

Quan conservém lo nostre carácter, no 'u fém per rutina, sino porque creyém qu' es bó.

Es mes: ab lo nostre carácter laboriós, actiu, emprendedor molt podém fer per la felicitat d' Espanya. Portém lo nostre esperit d' empresa a molitas provincias qu' están per explotar: l' América la tenim a Espanya mateix; portém per tota la Península la activitat catalana, l' esperit catalá, las ideas adelantadas de Catalunya, y veurém qui sucumbeix en aquesta lluyta, si aquest baluart de la política menuda, rastrea, concupiscent que 's diu centralisació, ó la civilisació 'l treball, l' esperit modern que simbolisa la prosperitat de la pátria. Les provincias dormidas, si tant podém, nos rebrán ab los brazos oberts: als catalans los caldrá la gloria de haver catalanizat a Espanya.

Aquest es lo nostre catalanisme.

No aquell que embabiecat ab las galindaynes del temps de la picó queda petrificat, ab la cara enderrera y una ridícula llágrima en los ulls malaltissos.

No tanpoch aquell altre, que inspirat en un orgull funest, voldria arrancar la branca del arbre, per veurela pensada per la miseria.

¿No dibuen que 'ls catalans d' avans havian conquistat tot lo Mediterráneo ab lo tall de las espesas? Donchs conquistém avuy a Espanya, ó més ben dit despertémla al crit màgich de progrés, civilisació y democracia!

P. K

TEATROS.

Encare no hém entrat a la bona temporada; pero hi som a la vora. Al *Principal* se prepara la *Almoneda del diablo*, en la qual aquest dimontri de 'n Soler y Rovirosa, hi ha abocat totes las ollas de color y tota la fuga del seu ingení. Potser quan surti aquest número ja s' estaré estrenant. Entre tant ha anat entretenint als parroquians ab algunas obras del repertori antic, en las quals la Matilde y la Fernandez, en Maza y en Riquelme s' han fet aplaudir ab entusiasme.

Al *Romea* res de nou: la gent vá a veure la *Qua de palla*, y mentres la qua dongui, fará molt mal l' empresa de tallaria.

Lo *Circo* y lo *Liceo*, a punt de obrirse, de un dia al altre. Lo *Liceo* comensa ab los *Hugonots*. Ja 'ls en farém dos quartos.

Al *Odeon*: el *Pueblo catalan* y el *general Bassa* retrén un recort que entusiasma el públich bullanguero de la tarde.

A *Novedats*, la companyia dramática de 'n Tutau y la Mena farán farrolla. El *mercado de Londres* y la *venta de las mujeres*, diumenje passat vá agradar molt; y la magnífica comedia *Locura de amor* vá obligar als espectadors a aplaudir ab locura. Demá a la tarde torna a anar, y a la nit: *Lo ferrer de tall*. Es una companyia molt ajustada. Treballa no més que 'l diumenje; pero 's véu que passa tota la semana ensajant. Ademés l' entrada es baratíssima.

Finalment sápigun que 'l *Skating Rink* del Retiro es lo punt de reunió de la societat elegant. ¿No hi han estat may? Donchs váginthi una vegada. jo estich encarregat de fells' hi anar. De las demés ja se 'n cuidarán vostés mateixos.

L' Ajuntament, divendres passat, volia arreglar lo del gas.

Los concejals ván celebrar una reunió a las onze de la nit.

Y per compte de tenirla al Saló de cent van reunir-se en lo saló del Consistori.

Y deya un consumidor:

—¿Se 'n ván del saló de cent? No será molt decent l' arreglo que portan al pap.

En efecte: lo que l' Ajuntament se proposava era simplement una engallinada, y com que 'ls consumidores no tenen res de gallinas, está clar, no ván deixar plomarse.

Un detall:

En la taula de la presidencia hi havia espelmes; en la de la premsa, un quinqué de petróleo.

De modo que fins l' Ajuntament s' ha adherit a la huelga.

Una noticia:

Lo célebre inventor del fonógrafo, Edison, ha descubert la manera de portar la llum eléctrica a domicili.

Sobre tot no 'u digan a n' en Faura ni a n' el Sr. Aldécoa.

Fins foren capassos de ferirse de plé a plé. ¡Oh y a n' ells que 'l poder los ha deixat tant rodaxons y llustrosos!

Un periódich de la situació, diu que 'ls constitucionals com que cada dia s' examinen y sempre surten reprobats, no arribarán a acabar may la carrera.

Y té rahó.

¿Com que hen esguerrat la vocació!

Segueixen la carrera de conservadors y haurian de tirar per demócratas.

Lo *Diari Espanyol*:

«Las cortis han de durar tres anys.»

La *Política*:

«N' han de durar cinch.»

Lo *Diari Espanyol* es ministerial; la *Política* també.

Lo país, cantant ab la major indiferencia:

«Oidá oidá,
que durí tan com pugui;
Oidá, oidá
bè prou s' acabarà.»

Hem vist un suplement de un diari de medicina firmat per los directores de las casas de secorro de Barcelona, en contestació a una tontería que vá posar lo ranci «*Diari de Barcelona*» que deya que en aquells benéfichs establiments instituits per la societat dels Amichs dels pobres, los senyors metjes operavan massa; y amigo de Déu, aquets senyors facultatius aludits, posan com un drap brut al director del diari dels neos, dihentli que no sablo que s' hi pesca ab provas al canto; vejim si será fort que fins are no ha gosat plisar.

¿Ves que sap ell de operar y no operar: se deu pensar que son operacions com las dels carlins de la guerra civil passada. Vosté pot saber com se opera al frente de una partida carlista, pero de operacions de cirujía ne sab tan vosté com jo de dir missa.

Vejl com las hi cantan 'ls metjes. *Gutierrez no t' emboliquis mira que t' farán mal bien*

«Un emigrat carlista per homicidi ha sigut condemnat a cadena perpétua.»

Ry, no s' alarmin; aixó ha passat a Fransa. Aquí l' haurian condemnat a oficina perpétua, ab vint ó trenta mil ralets de sou.

Noticias de Andorra:

Los lectors de la *Campaña* están excomunicats.

En tants puestos nos excomunican, que 'ls ministros del Senyor que avants treballavan pel Cèl, are no sembla sinó que no pensan més qu' en omplir las calderas de 'n Pere Botero.

Més noticias de Andorra.

En la parroquia de la Massana, porque 'ls feligresos no vollian pagar los delmes, vá succedir que 'l célebre Bisbe Caixal, vá treurels' hi 'ls capellans deixant als feligresos sitiats en tota regla espiritualment.

LA CAMPANA DE GRACIA.

ADMINISTRACIÓ
Y
REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA
Rambla del mitj, 20,
BARCELONA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.
FORA DE BARCELONA.

Espanya, trimestre. . . . . 6 rs.
Antillas (Cuba y Pto. Rico. . . . . 10 »
Estranger. . . . . 15 »

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

LA NOSTRA CÉDULA.

Encare que volguessim no podríem callar. Avuy tots los demòcratas ensenyan la cédula, y la Campana, periódich honrat, que també está inscrit en los padrons de la democracia, no pot tenir més temps la seva á la butxaca. Senyas de la Campana de Gracia: *Eddad:* nou anys complerts. *Estatura:* Trenta mil exemplars. *Pelo:* Democrátich. *Ojos:* Serens. *Nariz:* Bon nas. *Barba:* Molt barba. *Cara:* De Pascuas. *Color:* Sá. *Señas particulars:* La de haver defensat sempre 'ls mateixos principis y la d' estar disposada á defensarlos mentres existeixi. Resultat: qu' hém sigut, som y serém demòcratas sempre y mentres no poguem dirnos altra cosa.

Actualment s' agita una qüestió en lo gran partit democrátich. ¿Devém unirnos tots los demòcratas? Anèmo á veure. Induptionablement l' unió es una gran cosa. Fins es vulgar de tant sapigut alló que diuen: «L' unió fá la forsa.» Pero entenémnos: se tracta de l' unió, y la unió vol dir: la perfecta conformitat de ideas, de principis, de propòsits, d' esperansas y fins de modo de obrar. La unió no té de ser de personas solzament. La unió de personas sense que 'ls esforços de totes ellas tendeixin á un mateix objecte, no vá en lloch, y si 'ls esforços de las personas son contraris fins pot ser perjudicial la unió que 's pretenga realisar. Una comparació vulgar: Coloquin dos caballs en la mansa de un carruatje, y 'l carruatje correrá en un sentit determinat. Coloquin un caball al davant y un altre al darrera, y l' esforç de un destruirá 'l del altre. Se 'ns dirá: Los elements democrátichs que tractan de unir-se volen seguir un mateix camí, tots volen lo triunfo de la democracia. Está bé: aplaudim lo propòsit. ¿Pero basta voler per poder? Per poder lo que volen haurien de fondre 's, haurien de prescindir de antigüas diferencias, haurien de abdicar certas pretencions en aras de un pensament comú. ¿Existeix aquest pensament? Donchs vinga y l' examinarém y 'ns posarém d' acort. ¿No existeix? Llavors es inútil intentar l' unió: l' unió es no més que una paraula, y las paraulas se las emporta 'l vent.

Nosaltres volém anar á un ff, y com que som previsors, no solzament volém saber lo camí que hem de recorre per arribarhi, sinó determinar qu' es lo qu' hém de fer quan siguém al terme desitjat. L' home previsor, si tira á terra una casa vella, té 'ls planos previnguts per ferla nova. Si quan arriba l' ocasió s' ha descuidat de prevenirse; si aixeca parets á capritxo sense obehir á un pensament prís per endavant, gastarà molts diners inútilment, farà un edifici sense comoditat y bellesa, y molt serà que al-

gun día no l' hi flaquejt y no l' hi cayga á sobre. Tenim exemples de lo que dihém, y demòcrata escarmentat ab aygua tèbia 'n té prou.

Necessitém ademés fer una política molt séria, molt leal, molt patriótica. Hi ha ideas que descansan en la forsa; pero n' hi ha que descansan en l' opinió. La democracia es una d' aquestas últimas, porque la democracia proclama com á base de sa existencia y com á procediment en lo seu desarrollo y en las sevas manifestacions lo sufragi universal. Per xó la democracia s' ha de fer estimar del major número. Per xó ha de tendir á conquistar lo major número d' elements per solidar lo seu triunfo. No 'ls hi preguntéu pes si duhen levita ó si duhen brusa; no miréu si viuen del treball mecánich, del treball de l' inteligencia ó de la fortuna: tots los elements son bons si son honrats: tots los elements honrats caben sota 'ls amples plèchs de la bandera democrática. Es més: la democracia no podrá solidarse ni podrá sostenirse sinó quan haja sapigut ser la garantía de tots los interessos legítims: quan ningú la temi; quan agermani todas las classes; quan donga al capital la seguritat de la pau y del ordre y al treball la seguritat de la prosperitat pública, de la llibertat y de la moralitat política, llavors no hi haurá forsa ni preocupació que la resisteixi. lluirá com lo sol sense núvols; viurá del amor dels ciutadans. Fransa, ab la seva sensatés, ab la seva cordura, ab la seva paciència, ab la seva constancia 'ns dona de lo que dihém un exemple que no l' hém de olvidar may més.

Per xó, 'ns dol que una persona tant ilustre, com l' eminent orador, que es al mateix temps que l' honra d' Espanya, l' admiració de Europa y América, precisament porque sustenta las bonas tendencias de la democracia, siga insultat per alguns que 's diuen demòcratas. ¡Obcecació inexplicable! Escollim: si es precís que conquistém elements nous, si es necessari que 'l país nos vulga y 'ns respecti, si es indispensable que l' opinió 'ns aclami ¡quin concepte formarà de la nostra serietat, al veure que á un home tant eminent, tant probat, tan demòcrata de tota la vida, porque no halaga las vostras passions, porque senyala 'ls errors que cometéu y que la seva conciencia l' hi dicta, tractéu d' escluir-lo de las vostras filas, motejéu los seus propòsits, y 'l tractéu ab la passió més digna de censura? Si aixís procediu ab los grans homes ¡qué faréu ab los altres? ¿com reberéu als que vingan de nou? ¿Voléu ser sempre 'ls mateixos ó menos dels qu' éran? Desenganyéuvos: aixó no es l' unió ni es aquest lo modo de prepararla. Aixó es un suicidi. Si D. Anton Cánovas del Castillo necesités una ajuda en contra de la democracia, no la troberia ni millor, ni més eficaz, ni més considerable. Ho declarém aixís ab la franquesa que 'ns caracterisa. Hém dit que voliam ensenyarlos la cédula, y aquí la tenen.

P. K.

Lógica dels neos: A París hi ha un malvat que asesina á una dona y 'n fá trossos. Resulta que aquest fulano professava las teorías darwinistas, y surten los neos y exclaman: —¿Veuhén los resultats de la ciencia moderna?

Jo registro cada dia periódichs y tot sovint trobo: Qué 'l capellá Fulano de tal, director de tal colegi..... Lo respecte que tinch als lectors no 'm permet esplicarme prou clar. Qué 'l capellá Sotano ha sigut encausat per robo. Qué 'l rector de l' Estela, per exemple, per qüestions d' interessos, las emprén contra un pagés y 'l deixa mitj mort á garrotadas... Etc. etc. etc. ¿Y are pregunto jo:—¿Son aquests los resultats de la ciencia antigua? ¿Son aquestas las ensenyansas que s' aprenen als seminaris?

Pero ells diuen:—La ciencia religiosa 's basa principalment en lo temor de Déu. Pues senyor, la ciencia moderna no está renyida ab la conciencia humana. D' altre manera 'ls neos encare 'ns farian creure que no 's pot educar á una criatura sense parlarli del papo continuament.

Passava per Avila la célebre donya Baldomera. Y 'l no menos célebre Sr. Cánovas va conferenciar ab ella desde l' estació del carril. ¿Qué va dirli? Se ignora. Pero desde llavors se murmura molt de si l' Orovió cau ó de si l' Orovió s' aguanta. Vaja, lo qu' es jo l' hi donava la cartera d' Hisenda. Es la única dona capás d' scabar ab todas las qüestions y ab tots los quartos.

L' Epoca, diari ministerial de Madrid, diu qu' encara que donya Baldomera va ser molt criminal, será aviat posada en llibertat porque 'l Códich es molt terminant. Efectivament, lo Códich es molt terminant. Un infelís que té gana roba un pá y se 'n va á presiri y arrastra grillet. Una senyora roba 17 millions y es posada en llibertat y arrastra cotxe. La qüestió es que s' arrastri una cosa ó altre.

Lo general Merelo ha ingressat en las presons militars. Entre tant los presos s' escabuñeixen. Ja saben lo que 's fan. Ells deuen pensar: Si homes de bè han de anar á la presó, al menos que hi estigan amples.

Aquest dia á Madrid va alsarse lo patibul. Un home vá pagar un crim ab la seva existencia. Cinquanta mil espectadors van assistir á presenciar la terrible escena. Se van vendre molts xufas, molts bunyols y molts gaseosas.

SUICIDIS.

A ca n' Pistras no s' entenen de feina; los metjes están desesperats al veure que la gent ja sesab matar tota sola; los tramvias que competeixen ab los metjes los honors de la impunitat per las desgracias que fan, tremolando de rabia sobre 'ls rails; los farmacéutichs vehuen ab ira que molts individus s' en van á ca l' armer á buscar remeys y fins en Vallcaneras, y en Surroca volen posar un rétol que diga: «Val mes aquí que á cal apotecari!»

Lo suícidu s' ha fet general. En Espanya molts plagas y molts plagas obtenen aviat aquest grau.

Per aixó no m' estranya. En cada suícidu hi ha una cosa que se sab y una cosa que se ignora. La que se sab es lo tiro, ó l' veneno que ha pres, ó l' modo com s' ha penjat. La que se ignora es lo móvil, la causa verdadera del crim.

De una cosa que no se sab, de una incógnita, en matemáticas se 'n diu una X.

La incógnita del suícidu es casi sempre una ll.

¡Ella que no m' estimava! ¡Ella que m'ha enganyat! ¡Ella que no s' vol deixá enganyat!

Algunas vegadas es una S.. Una essa que s' va deixá de fer lo borratxo en lo carrer y que la fá desde 'l balcó.

Una sola vegada, no fá molts dias, aquesta Metra ha estat una K.

¡Ca... novas! va dir en Cánovas á un senyor governador que l' hi enviava noticias.

Y aqueixas dugas Kas unidas als millons de ¡cas! que per tota resposta rebia l' Aldecoa de botiguers á qui oferia arreglos, de periodistas á qui brindava protecció, han estat la causa determinant del suícidu moral del que fou governador.

Lo govern va enviar á l' Aldecoa un d' aquells animalets que dihen que 'n venim, y al veure 'l mico vá decidir matarse.

Vá donar á un pobre 'l xavo que portava á la orella; vá encarregá al Brussí que escribís aquella carteta de: «No se culpe á nadie de mi muerte»; vá recorrer tristement l' edifici del govern civil y mirá compunjit aquell despatx, pensant que de allí endavant quan voldria despatxá s' hauria de reduhir á despatxá la criada.

—¡Ades, aden, cuartos! deya recorrentlos d' un en un, y exclamava al entrar en l' arcoba:

—Ja may més hi dormiré somiant en multas; y cridava al penetrar en la cuyna:—Ja no m' hi faré may més l' arros!

Llavoras pensá en lo medi trágich de acabar ab sa existencia de gobenador.

Lo primer que se l' hi ocorregué fou pendre lo ácit Brúsch que havia sentit celebrar molt; lo últim que l' hi acudí fou presentar la dimissió.

Se vá decidir per aqueix, y mentras escribint-la se suicidava, anava tal vegada pensant que si bé al seu enterro hi duria poch capellans, en cambi pocas vegadas s' hauria sentit per pobles y vilas tantas Campanas.

No sabém fins á quin punt aquest suícidu moral n' haurá produhit de materials, per la lley del contagi.

A nosaltres nos han dit qu' un senyó que s' ha fet fonadís, ha deixat escrita una carta que deya: «Me mato porque sin Castor creo no podré vivir.»

No sabém qui era aqueix senyor; pero devia ser militar porque dihen que jugava al quinto.

La por que 'l suícidu inspira á totes las personas que tenen sancer l' enteniment me fá compendre y resoldre un problema polítich.

¡Perqué Suissa manté la integritat del territori de sa república entre tantas naciones ambiciosas que la voltan? ¡Cóm Italia tant ávida d' aumentar sa superficie; com Prússia que tant gana, desde que vá digeri Alsacia y Lorena no s' anexionan ó acaban ab los fills de Guillermo Tell...?

Are ho veig clar. Perque matant á la república morirían ells y tot.

A cada país que matarían, farían un suícidu.

He sentit á dir que la constelació de suícidis en que vivim té per culpa la calor.

Peró 'l remey es pitjor que la malaltia.

Perque vaja, no 's compren que 'l suícidu que á está calent de cascos, per aliviarse la calor prengui sal fumant ó fassi explotar la pólvora. No es la calor lo que ho fá; un pobre negre

acostumat á sufrir temperaturas molt més rigorosas que las de per aquí, ha estat una de las víctimas de la constelació.

Als lectors de la CAMPANA no 'ls estranyará que al parlar d' ell deixem lo tò festiu, que al n' havia estat venedor de nostre periódich.

Los que dihen que en lo suícidu no hi ha premeditació, poden convènces de lo contrari ab aqueix cas.

Fá unas tres senmanas entrava á la llibrería de nostre editor un negre, jove, de talla hercúlea y simpática figura. Era al caure la tarde. Vacilant lo negre, s' acostá al taulell y ab mitjas paraulas demaná que fessen lo favor de posar en un paper que ell se suicidava, que no culpeessin á ningú per sa mort.

Lo vá mirar sorprés aquell á qui parlava; la trista mirada del negre probava que alló no era una broma: donàrenli alguna cantitat perque casi no podia tenirse dret y sos ulls expressius brillaren d' alegría quan l' hi van oferir la venda de «LA CAMPANA.»

Al endemá passá á recullir exemplars: se l' hi vá advertir que no 'ls cridès per los carrers y s' en rigué de la advertencia mostrant sos foruts punys, que á horas de ara encare deu recordar algun polissont.

Peró l' idea del suícidu pogué més que tot; la semana passada aparegué penjat d' una reixa d' un carrer extraviat.

¡Pobre negre! Sense pátria, sense familia; ningú buscará sa tomba desconeguda; sois la rosada posará cada matí caritativa sobre la terra en que descansí sas purísimas gotas, ja que 'l dolor no hi posará sas llágrimas.

Hi ha molts que dihen que també la llibertat s' ha suicidat en nostra terra.

No, no es que s' haja suicidat, si la veyém que sembla morta.

Prou sabem tots que ha de resucitar al tercer dia.

La mort, ella, com tothom, sab qu' es un viatge.

Y quan la llibertat s' en va anar d' entre nosaltres vá pendre billet de ida y vuelta.

A. T. O.

En Miret se passeja tranquilament per la Rambla de Barcelona.

Un periódich local pregunta. ¿Se passeja ab la boyna?

¡Cá barret! Se passeja tot llampant vestit de coronel, ab un bastonét de mando á las mans.

De cabecilla carlí á paísá; y de paísá á coronel d' exércit. Aixó en dos anys de campanya á Cuba.

Lo general Salamanca vá passar comptes y vá trobar que á n' en Miret se l' hi havian concedit més de dos gracias cada més.

¡Viva la gracia!

D.ª Baldomera ja torna á ser á Madrid.

Ja 'm figuro de aquí á uns quants dias llegir un sueltu que dirá.

—Entre los presos que se han escapado del Saladero se cuenta la célebre D.ª Baldomera.»

¡Qué volen que 'ls diga! Es una profecía tant natural, que 'l ferla no té cap mérit.

Ha desaparegut de l' arena periodística temporalment per qüestions entre 'ls propietaris, lo diari *Gaceta de Barcelona* que defensaba las mateixas ideas que nosaltres.

Afortunadament aparegué un altre diari lo dia 1.ª d' Agost escrit pels mateixos redactors de dit diari y que omplirá lo buit que 'ns deixava aquell.

Se titula *Gaceta de Cataluña* y lo recomanem á nostres lectors y correligionaris.

Lo Sr. Aldecoa 'l dissapie passat pujaba á la tranvia.

Un xicot:—¡Vol la Campana de Gracia?

Un altre:—¡Vol la Bomba senyor?

Un tercer:—Comprim lo Nuclí..

Lo Sr. Aldecoa arrufava 'l nas.

Prompte vá haberli una nuvolada de venedors cridant á competencia.

Moraleja: Los gobernadors se 'n van y 'ls periódichs se quedan!

Corrida de toros del diumenje passat.

Apareix lo Sr. Perez Cossío al palco de la presidencia. ¡Aplausos!

S' hi presenta un senyor ab patillas y molt calvo. ¡Xulada que te crió!..

La corrida vá anar molt bé presidida, menos un moment en que 'l nou governador vá ordenar banderillas avants d' hora.

Algú vá observar que poch moments avants d' ordenarlas vá enrahonar ab en Faura.

¡Alerta Sr. Cossío! Recórdis d' aquell redolí del *Hijo malo* que díu:

—«Va con malas compañías.»

Un periódich ministerial assegura que 'l govern aprofitará l' istiu per fer una gran campanya administrativa.

Efectivament, l' un ministre surt pels banys de Spá, l' altre pels banys de Betelú, l' altre espera que aquests tornin per anarsen'hi ell.

Menjarse bons bossins y pendre bonas ayguas... aixó es la campanya.

Els dirán:—Vaja que si aixó es guerra ni may que hi haja pau.

Lo *Diari de 'n Brusí*:

«S' está *cuajant* la coalició dels partits revolucionaris.—¿Qui será l' últim que riurá?»

—L' últim que llegeixi 'l *Diari de Barcelona*.

¡Ajuntament! ¿quin es l' origen d' aquesta paraula?

Ajuntament no pot venir més que de *afun-tarse*.

Y no obstant convocan una sessió y no hi compareixen més que sis concejals....

Jo demano que al menos no enganyin al públich: que 's cambihin lo nom.

Lo govern ha suspés las sessions del Congrés y del Senat.

¡Al últim hi han caygut! ¡Com si fossen periódichs d' oposició!..

Lo Brusí té dos modos de matar pusses.

Goberna l' Aldecoa, sant de la seva devoció, publica un bando y esclama:—Encare son massa fluijas las medidas presas contra 'l poble.

Goberna en Perez Cossío, posa una multa á n' en Lagartijo porque comet una falta, y parla del *simpatico* Lagartijo y del *público que censuró las pias largas* etc. etc.

De modo que quan hi havia 'l Sr. Aldecoa 'l públich era 'l *populacho*; y sense l' Aldecoa, lo públich de una plassa de toros ho es tot.

¡Vaja Sr. Brusí! Amagui las cartas que se l' hi vén la pinta.

Are dihen que pujará l' Ayala; pero que després en Cánovas trobará la cadira del mateix modo.

Tot podria ser.

Lo senyor Ayala es un gran autor de comedias, y no fora mal que escribís una segona part de *Consuelo*.

Lo senyor Cánovas está *inconsolable* per que no troba cap ministre de quita y pon.

Demá una nova corrida de toros. Toros de Miura, y qui diu de Miura diu los millors d' Espanya; espasa *Lagartijo* després de descansar una semana de las sévas fatigas de Valencia, y qui diu aixó, diu que 's lluirá més que 'l diumenje últim, y un empresari rumbós que fins daura y plateja 'ls cascos dels caballs, y aixó vol dir que ja no 's pot demanar més.

Total, que si no hi ha una entrada plena á curull, pitjor pels que no hi vajan.

LA CANSÓ DELS LLUMS VELLS.

(IMITACIÓ.)

Ja ¡La Campana! sculiet cridar, blanca cerita me va contar que quan posaren impostos grossos y s' hi oposaren amos y moços, prop de la Rambla van reunirse los llums, que cremas desd' aquell cas, per despedirse del *Hum de gas*.

Lo gas los deya, deya apagat:—De no Aldecoa rebexinat,

LA SITUACION.

Pobe neguito
que tiste está
se va Martínez
y sube ¡Ca!

Si 'l punt de apoyo 's separés, tots dos se 'n anirían á terra.

LA CRISIS.

Antes del part.

En lo part

Després del part.

Lo sobre part.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del milí, núm. 29, botiga, BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre Espanya, 3 rals, Cuba y Puerto-Rico, 15 rals., Estranger, 18 rals.

VISTA DE LA VISTA DE LA CAMPANA.

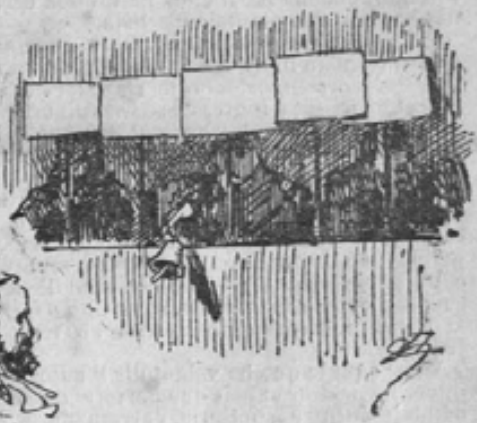
La vista de la causa.

La causa de la vista.

Sol.

Sombra.

LA NOSTRA DENUNCIA,

LA NOSTRA VISTA Y LA NOSTRA SENTENCIA.

Ua 'u varen veure: per la lámina que publicarem lo dia de Ignocents titu lado: *La despedida del any*, se 'ns vá denunciar.

Al fiscal l' hi varen fer molt mal d' ulls aquells comptes que no sortian, y vá pensar la manera de fer una denuncia que 's titolés *La despedida de la Campana*.

Al efecte, després d' endúrse'n los números que hi havia á la botiga, vá presentar un escrit al Tribunal d' imprenta, exposant qu' en concepte seu haviam pecat, y qu' era precis fernes compareixe, per respondre del cárrech que 'ns feya de haver faltat al cas 10 del article primer del Real decret d' imprenta.

Lo Tribunal, sempre amable, no sols vá disposar que comparesquessim, sino que fins nos vá fer l' honor de manar que 's traduhissen los lemas de la lámina al castellá.

Y aquí es molt just que l' hi donguém las gracias

més expressivas. Després los nostres enemichs que vajan dibent que no tenim importancia. ¡Ja 'u vuhuen! Fins nos traduheixen!...

La vista era per las dotze del dissapte; pero no vá comensar fins á dos quarts de una. Naturalment, com que la justicia aixís com aixís sempre hi arriba, no l' hi vé de mitja horeta.

Després de la requincalla de costum, de la qual vá encarregar-se 'l relator D. Carlos Salvador, lo Sr. Fiscal vá pendre la paraula.

Molt esmolat com sempre, vá comensar describint la lámina denunciada: vá dir que aquell D. Anton era un retrato fet y pastat de 'n Cánovas. (Lo dibuixant vá donaril las gracias per l' elogi): que l' home més curt de vista qu' examinés los comptes que figuravan en aquell paper, comprendria tot seguit que significavan una injuria grave inferida al President del Consell de ministros: que la paraula que venia als llabis de tothom, en vista d' aquells comptes, ell no la diria per respecte al Tribunal, á n' en Cánovas y al mateix periodich. (Es molt mal pensat lo Sr. Fiscal de imprenta): que en bons termes s' atribuía á D. Anton falta de moralitat en l' administració dels interessos del Estat: que era tant grave l' injuria que fins creya que 'l periodich havia obrat ab llanjeresa ó inadvertencia: que aquesta injuria era manifesta porque saltava á la vista de tothom; y que no l' hi vinguessin á n' ell ab que tot alló era una ignocentada, porque si bé es cert que pèls ignocents se fan bromas de cert género, allí tot era sério, molt sério.

Finalment y aixó es lo esencial, acabá demanant que sens clavessin quinze dias de suspensió, sense treure'n una hora.

Ja tenen en Joanet Sol, qu' en qüestions de jurisprudencia es un verdader sol sense núvols, sortint á la nostra defensa decidit com sempre. Ja 'l tenen demanant la nostra absolució, dihent: «tin-drán de aplicarl, porque jo demostraré que l' injuria que pretèn lo fiscal no existeix. Y no creguin, anyadeix, que jo aprofiti per defensar á la Campana, la coincidencia de haverse publicat la lámina l' dia de Ignocents: aixó fora per la méva part una verdadera ignocentada. Lo grabat té una intenció, té un objecte; pero es un objecte legal, un objecte licit, y ja veurá 'l Tribunal per las explicacions que donaré sobre 'l grabat, com aixó que dich es cert, com rés té que veure en lo cas la ley d' imprenta.

¡Ab quina intenció, ab quina seguretat s' explica-va 'l nostre defensor!

Seguidament demostra que 'l Fiscal ha equivocat l' acció: qu' en lo grabat no pot haverhi de cap modo injuria manifesta: no pot serhi porque l' injuria manifesta es una expressió clara, terminant, precisa, y 'l mateix Códich penal, al tractarse de las injurias diu que son equivocás ó encubertas las que s' infereixen per medi de caricaturas, alegorias ó emblemas. Per lo tant, anyadeix lo defensor ab gran copia de lògica, en aquesta mena de faltas, quan s' equivoca l' acció, y 'l fiscal l' ha equivocada, procedeix l' absolució.

FARRIGO-FARRAGO.

Los húsars se preparan per las elecciones; pero com que 'ls han desmontat, no son temibles.

Lo Nunci d' Espanya crida una protesta. Tant es que risqui com que rasqui.

—Si restableixo 'l matrimoni civil me devorcio ab l' Iglesia; pero en cambi 'm caso ab la llibertat.

CORREOS

Si aquests se proposan jugar ab lo país, es necessari que 'l govern los cridi: — «¡Alto el juego!»

Recorts de la dominació conservadora. Hi havia emplets de corrèus difunts, y altres qu' encare eran á dida. Tots mavan del pressupuesto.

¡Vá caurel...

Al mónstruo de la tiranía, respon lo mónstruo del nihilisme. La llibertat es la cura del un y del altre.

Lo Nunci de Fransa dona la má à n' en Gambetta. Tant es que rasqui com que risqui.

Perque, per més que 'l clericalisme vulga cargolarse al pilar de la República, per xó no 'l tirarà á terra.

... no los merecen. De ningún modo debemos llevar la pureza de nuestros
... al extranjero de poner la ojea á la boca del lobo.

Bomra republicanos; y separándonos de algunos de nuestros correligio-
... que quisiera la guerra civil, para que desapareciera los parti-
... monárquicos, quedara campo libre á los hijos de la idea, aconsejamos á
... partido que se mantenga dignamente, y que si es necesario luche al
... del gobierno para combatir al enemigo común. Nuestro triunfo debe
... gir con el giro de la nación, que se ojea á nuestro sistema y á nuestro
... p debe nacer de la paz, y en manera alguna de la discordia. Mejor que una
... lación decretada por una guerra civil, debemos querer una nación, que
... que de sencilla y equitativa, posea los gérmenes de vida que una lucha
... atrevida le atraerá. De otro modo infructuosos serian cuantos esfuerzos
... reglamos á su regeneración, y una caída vergonzosa sería el coronam-
... ento de nuestra ruinoso victoria. Si queremos estar bien armados, aban-
... damos el uso de nuestro poder!

Por eso, porque ojalama creutas medios tiendan á derramar sangre hu-
... ana, y en su por que la libertad es nuestra idea encarnada, el camino y el
... rumbo de nuestra patria victoriosa, y la aspiración universal, gritaremos
... á todas ocasiones y á todas el *absolutismo!* *¡Viva la libertad!*—P. K.

GACETILLA POLITICA.

El Excmo. Sr. D. Nicolás María Rivero (a) Botillo, por la gracia de su pro-
... la persona y méritos contrahido por sus evoluciones políticas, ex-goberna-
... dor civil, ex-republicano, ex-demócrata y en la actualidad monárquico, pre-
... sidente de la Asamblea española y alcalde de la villa reconquistada por su
... abuelo; en uno de las extraordinarias facultades de que le temple á bien
... suscribir, soltó, el día 14 del mes que rigen, el siguiente discurso alcon-
... cilio.

«Mis opiniones respecto de la interpretación de los derechos individuales,
... en su todo concuerdan con las del Sr. Segura.»

Gracia á semejante manifestación, ya tenemos enjazzado al franco prin-
... cipal que debe irretarse, el sabe donde, el carro de la revolución de Sa-
... embre.

¡Cuánto puede el amor á la patria!

Abi tienden Vds. á dos irreconciliables enemigos de las pasadas situacio-
... es, á dos heros que no podian mirarse la cara, como suele decirse, que con
... benévola uncin de dos manos, se juntan para airar con la gravedad
... *spanish* y arrembar en ellos la semilla monárquica, recibiendo la semilla de alien-
... ados piratas en alas del viento que impulso la mano del Tornado exorau-
... ador del reino, del rubicundo cañón de la saeta.

El Figuerola no hubiese esterilizado nuestra tierra peribundola por espacio
... de nueve meses de todo abono, y apoderándose hasta la última gota del agua
... de riqueza que el cielo le enviera, sembrando que la semilla que en ellos se
... arroja por los labradores de la revolución produjera el amargo fruto que se
... proponen. Damos, pues, gracias á Figuerola.

No hay mal que por bien no venga.

Vengau, pues, Figuerolas y Seguras; vengau Olivares y Riveros; vengau
... todas las calamidades que estos señores se dejaron olvidadas allá en las ca-
... veras de sus propios cráneos; vengau á precipitar la crisis de la enfermedad
... política que estamos sufriendo, y pronto la vida ó la muerte saldrán nues-
... tros herosibles sufrimientos.

CORRESPONDENCIAS PARTICULARES DE «LA RAZON.»

Madrid 16 de Julio.

El barquete diplomático con que á usanza de los reyes debía *obsequiar* á
... distintas personalidades el regente de la nación española, no podrá tener lu-
... gar hasta nuevo aviso por haberse atrasado ciertas dificultades que *el* de
... *casero de vestir*, *esta política* á la francesa, ó mejor dicho, con parodia de
... las costumbres imperiales del César francés, pareceme que no ha de produ-
... cir efecto alguno en nuestros radioteles, porque si los hombres de gobierno
... han verificado los efectos producidos por el sistema del Napoleón moderno,
... los republicanos se encargaran de hacerles comprender los defectos del mis-
... mo; y de esperar es, que si no se estudia otra manera de alucinarlos, no au-
... carán de nosotros el resultado que nuestros gobernantes se prometían.

Los sucesos de los que pretenden colocarse el mal forjado tronco de la ma-
... yoría de nuestra Cámara, al llamado D. Carlos VII, han ocupado á inquietar
... al Gobierno de la República. Y según se nos ha dicho, se están distribuido
... órdenes para movilizar columna y reforzar las fortificaciones de las provin-
... cias Vascongadas, especialmente la de Vizcaya. Entre otras de las noticias
... que por ahí circulan, se crea en la veracidad de la en que se asegura que la
... policía francesa ha detenido 1500 fusiles que los carlistas querían introducir
... en la Península, sin duda para convenciones de la razón de su causa, con la
... razón de la fuerza.

El próximo domingo van á reunirse en casa del Sr. Orosua varios repu-
... blicanos desearos de pensar de acuerdo sobre la conducta que deben obser-
... var, en vista del giro que va tomando la situación.

Las cosas parecen un tanto más animadas, á pesar de la inseguridad del gobier-
... no de coalición formado con tanta pena y dolor por el General Trías, quien
... va á salir para Vichy con el fin de mejorar á i quebrantada salud por las bo-
... ridas que recibió en los campos de batalla. Las constituciones parlamentarias
... que han recibido en el congreso y los dolores de estómago que se prometía
... la coalición disueltal que ha guillotinado con tanta pena, y que procura ha-
... cernos *tragar este lo que creste*, con la sana intención de hacernos felices
... á pelear nuestro. Esta intención de la bolsa no es debida á la cordianza que
... el porfedor de montes Sr. Ardanaz inspira, sino á la salida del icamón in-
... canteador de la Caja de Depósitos.—Z.